

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

Evidenčné číslo: 101007/I/2015/1407137627

**AKTUÁLNE OTÁZKY ČINNOSTI EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ
BANKY**

Diplomová práca

2015

Bc. Michal Urban

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA

**AKTUÁLNE OTÁZKY ČINNOSTI EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ
BANKY**

Diplomová práca

Študijný program: Bankovníctvo

Študijný odbor: 6721 Financie, bankovníctvo a investovanie

Školiace pracovisko: Katedra bankovníctva a medzinárodných financií

Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Anežka Jankovská, CSc.

Bratislava 2015

Bc. Michal Urban

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum: 30. 4. 2015

.....

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Týmto by som sa chcel poďakovať svojej vedúcej práce prof. Ing. Anežke Jankovskej, CSc. za odbornú pomoc a vedenie, ktoré mi poskytla pri tvorbe diplomovej práce. Pod'akovanie patrí aj mojej rodine a priateľom za podporu počas celej doby štúdia.

ABSTRAKT

URBAN, Michal: *Aktuálne otázky činnosti Európskej investičnej banky*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra bankovníctva a medzinárodných financií. – Vedúca záverečnej práce: prof. Ing. Anežka Jankovská, CSc. – Bratislava: NHF EU, 2015, 69 s.

Cieľom diplomovej práce je podať historický pohľad na ciele, úlohy a činnosť Európskej investičnej banky pri podpore ekonomického rozvoja štátov Európskej únie a ďalších štátov. Práca je rozdelená do 3 kapitol a obsahuje 7 tabuliek a 10 grafov. Objektom skúmania práce je Európska investičná banka ako inštitúcia EÚ. V práci sa taktiež venujeme pôsobeniu banky na Slovensku a pozreli sme sa do ktorých sektorov ekonomiky prispieva so svojou úverovou činnosťou najviac. Snahou banky je napomáhať udržateľnému hospodárskemu rastu nielen v členských krajinách EÚ, ale aj v ostatných krajinách sveta. Pomocou Európskeho investičného fondu sa snaží podporovať malé a stredné podniky a stredne kapitalizované podniky a investovať do rizikového kapitálu. Úvod práce je venovaný histórii banky a legislatívnemu rámcu, v ktorom banka vznikla. Na históriu nadväzuje nosná časť práce, ktorá sa venuje aktuálnej činnosti Európskej investičnej banky a Európskemu investičnému fondu. Medzi hlavnú činnosť banky patrí požičiavanie finančných prostriedkov, spolufinancovanie a poradenská činnosť v mnohých oblastiach. Európska investičná banka je najväčším veriteľom, ale taktiež najväčším dlžníkom na svete a aj preto si zaslúži našu pozornosť.

Kľúčové slová: Európska investičná banka, Európsky investičný fond, malé a stredné podniky, úverová činnosť, hospodársky rast

ABSTRACT

URBAN, Michal: *Current Issues regarding the activities of the European Investment Bank*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Banking and International finance. – Supervisor of Diploma Thesis: prof. Ing. Anežka Jankovská, CSc. – Bratislava: NHF EU, 2015, 69 p.

The aim of the thesis is to provide a historical perspective on the goals, objectives and activities of the European Investment Bank in supporting the economic development of European Union and other countries. Work is divided into 3 chapters, 7 tables and 10 graphs. The object of the examination of our work is the European Investment Bank as an institution of the EU. The paper also devote the action of banks in Slovakia and we looked into those sectors of the economy to which it contributes with its lending activities the most. The aim of the Bank is to help sustainable economic growth not only in the EU Member States, but also in other countries. With the European Investment Fund seeks to promote SMEs and mid-cap companies and invest in venture capital. Introduction is dedicated to the history of the bank and the legislative framework within which the Bank was established. History is followed by majority of the work, which is devoted to recent European Investment Bank and the European Investment Fund. Among the main activities of the Bank are lending funds, financing and advisory services in many areas. The European Investment Bank is the largest creditor, but also the largest debtor in the world and therefore deserves our attention.

Key words: European Investment Bank, European Investment Fund, small and medium enterprises, lending activity, economic growth

OBSAH

ÚVOD	11
1. Historické aspekty vytvorenia Európskej investičnej banky	13
1.1. Legislatívny rámec	15
1.2. Historický vývoj EIB od jej založenia	17
1.2.1 Aktivity mimo územia spoločenstva.....	20
2. Cieľ práce metodika práce a metóda skúmania	26
3. Výsledky práce a diskusia.....	28
3.1. Úlohy a priority banky	29
3.2. Zdroje EIB.....	35
3.2.1. EIB ako dlžník.....	37
3.2.2. Rating EIB	39
3.3. Organizačná štruktúra EIB	40
3.4. Hlavné činnosti EIB	41
3.4.1. Poskytovanie úverov a záruk EIB	41
3.4.2. Spolufinancovanie EIB.....	45
3.4.3. Poradenstvo EIB.....	47
3.5. Projekty EIB.....	49
3.5.1. Projektový cyklus	49
3.6. Operačný plán EIB na roky 2014 – 2016.....	54
3.7. Európsky investičný fond.....	55
3.8. Slovensko v EIB.....	58
ZÁVER.....	62
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	64
PRÍLOHY	69

ZOZNAM SKRATIEK

ACP - African, Caribbean and Pacific Group of States
COSME – Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises
EBRD – European Bank for Reconstruction and Development
Rada ECOFIN - The Economic and Financial Affairs Council
EAGGF – European Agricultural Guidance and Guarantee Fund
EAFRD – European Agricultural Fund for Rural Development
ECU – European Currency Unit (Európska menová jednotka)
EDF – European Development Fund
EEC – European Economy Community (Európsky hospodársky priestor)
EIB – European Investment Bank (Európska Investičná Banka)
EIF – Európsky investičný fond
EHS – Európske Hospodárske Spoločenstvo
EK – Európska komisia
EP – Európsky parlament
EPEC – European PPP Expertise Centre
ER – Európska rada
ERDF – European Regional Development Fund
ERF – Európsky rozvojový fond
ESAE – Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
ESIF – European Structural and Investment Funds
ESF – Európsky sociálny fond
ESUO – Európske spoločenstvo uhlia a ocele
EURIBOR - Euro Interbank Offered Rate
IBRD – International Bank for Reconstruction and Development
ISPA – Instrument for Structural Policies for Pre-Accession
MFI – Mikrofinance institutions
MIS – Management Information System
MIV – Mikrofinance Investment Vehicle
NCFF - Natural Capital Financing Facility
PF4EE – Private Finance For Energy Efficiency
PHARE – Poland and Hungary: Assistance for Restructuring their Economies
OCT – Overseas countries and territories

OLAF – European Anti-Fraud Office (Európsky úrad pre boj proti podvodom)

OZE – Obnoviteľné zdroje energií

SME – Small and Medium Enterprises (Malé a stredné podniky)

u.a. – unit of account

ZOZNAM GRAFOV A TABULIEK

Graf č. 1: *Základný kapitál EIB k 1.1.1958 v mil. ECU*

Graf č. 2: *Poskytnuté prostriedky krajinám mimo územia EHS v rokoch 1963 - 1972 v mil. u.a.*

Graf č. 3: *Základný kapitál EIB v roku 1973 v mil. ECU*

Graf č. 4: *Získané finančné prostriedky v rokoch 1961 - 1985 v mil. EUR*

Graf č. 5: *Veľkosť upísaného a splateného kapitálu podľa členských krajín (v tis. EUR)*

Graf č. 6: *Získané zdroje pred swapom v rokoch 2010 – 2014 v mil. EUR*

Graf č. 7: *Financovanie úverov podľa regiónov v rokoch 2010 až 2014 (v mil. EUR)*

Graf č. 8: *Financovanie podľa sektorov v krajinách EÚ v rokoch 2010 - 2014 v mil. EUR*

Graf č. 9: *Výška podpísaných úverov na Slovensku v rokoch 2005 – 2014 v mil. EUR*

Graf č. 10: *Percentuálne rozloženie úverov od EIB podľa odvetví na Slovensku v rokoch 2010 - 2014*

Tabuľka č. 1: *Sektorové rozloženie poskytnutých úverov EIB krajinám EHS (1958 – 1972)*

Tabuľka č. 2: *Zjednodušená súvaha EIB k 30. 6. 2014 (v mld. EUR)*

Tabuľka č. 3: *Rating EIB od troch najväčších ratingových agentúr*

Tabuľka č. 4: *Činnosť EIB v roku 2014 (v mil. EUR)*

Tabuľka č. 5: *Desať najväčších projektov financovaných EIB v rokoch 2013 – 2015 (v tis. EUR)*

Tabuľka č. 6: *Prevádzková činnosť EIB v EÚ a mimo EÚ v rokoch 2012 - 2016*

Tabuľka č. 7: *Financované projekty cez úvery od EIB na Slovensku v roku 2014*

ÚVOD

V prostredí stále sa rozvíjajúceho sveta, v ktorom sa dôraz kladie na efektívnosť a inovatívnosť, je jedným z najdôležitejších elementov ekonomického rozvoja voľný finančný kapitál. V súčasnom období dlhotrvajúcej finančnej a hospodárskej krízy sa tieto prostriedky hľadajú len veľmi ťažko. Jednou z možností získania kapitálu je z Európskej investičnej banky. Európska investičná banka funguje ako banka Európskej únie. Znamená to, že ciele a priority banky sú prepojené s cieľmi a prioritami celej únie a vzájomne sa podporujú a dopĺňajú. Spolu s Európskou investičnou bankou sa na riešení úloh Európskej únie od roku 1994 spolupodieľa aj Európsky investičný fond. Európska investičná banka a Európsky investičný fond teda spoločne tvoria Skupinu Európskej investičnej banky. Ciele Európskej únie na základe stratégie Európa 2020 sú zhrnuté do piatich hlavných cieľov, ktorými sú zamestnanosť, výskum a vývoj, zmena klímy a energetická udržateľnosť, vzdelanie a boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Z týchto piatich cieľov je azda najdôležitejší cieľ zamestnanosť, keďže Európa po kríze čaká na oživenie najmä na trhu práce. Preto sa Európska únia snaží prostredníctvom Európskej investičnej banky riešiť tento problém.

Európska investičná banka (EIB) je medzinárodnou finančnou inštitúciou Európskej únie. EIB vznikla 25. marca 1957 podľa Rímskej zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS), má vlastnú právnu subjektivitu a finančnú autonómiu v rámci systému Spoločenstva. Jej úlohou je prispievať k vyváženému a vyrovnanému rozvoju spoločného trhu podporou financovania investičných projektov a pracovať na neziskovej báze. Taktiež prispieva k ekonomickej integrácii, posilneniu hospodárskej a sociálnej súdržnosti a vykonávaniu rozvojovej spolupráce.

Medzi najdôležitejšie spoločné priority EIB a EÚ patrí podpora financovania malých a stredných podnikov. V čase súčasnej nestabilnej situácie na kapitálových trhoch sa veľké medzinárodné inštitúcie javia ako vhodní partneri malých a stredných podnikov. V spolupráci s EÚ vytvárajú programy a iniciatívy, ktoré majú napomáhať k udržateľnému hospodárskemu rastu nielen v Európe, ale aj v ostatných krajinách sveta. EIB sa teda nepodieľa len na ekonomickom raste členských krajín EÚ, ale jej činnosť prekračuje hranice Európy.

Diplomová práca je rozdelená na tri kapitoly. V prvej kapitole Historické aspekty vytvorenie Európskej investičnej banky sa budeme venovať najmä histórii Európskej investičnej banky, obdobiu a potrebám, ktoré viedli k jej vzniku.

V druhej kapitole Cieľ práce a metodika práce oboznámime čitateľa s hlavným cieľom práce, ktorému sa budeme venovať v tretej kapitole. V metodike práce popíšeme z akých údajov sme pri analýze vychádzali a aké metódy sme v práci použili.

Za najviac zaujímavú kapitolu práce považujeme tretiu kapitolu Výsledky práce a diskusia, v ktorej popíšeme všetky výsledky nášho skúmania. V tejto kapitole sa budeme venovať hlavným cieľom, úlohám a prioritám EIB. Tiež sa budeme venovať kapitálu banky, akcionárskej štruktúre, organizačnej štruktúre a ratingu banky. Nosnou časťou tejto kapitoly bude podrobný popis činnosti banky, ktorá sa delí na tri časti: požičiavanie peňažných prostriedkov, spolufinancovanie a poradenstvo. V tejto kapitole popíšeme aj činnosť EIB na Slovensku a Európsky investičný fond.

1. Historické aspekty vytvorenia Európskej investičnej banky

Problematike Európskej investičnej banky sa u nás nevenuje veľká pozornosť. Existuje len niekoľko krátkych publikácií na tému Európskej investičnej banky. Mnoho autorov sa zameriava skôr na problematiku Európskej únie, Európskej centrálnej banky a Medzinárodného menového fondu. Napriek tomu existuje niekoľko publikácií na túto tému. Jednou z takých je publikácia Petra Mihóka, ktorý sa pokúsil zhrnúť základné informácie o EIB ako inštitúcii EÚ. V ďalších publikáciách ako Medzinárodné financie od profesorky Jankovskej alebo v publikácii Medzinárodné finančné centrá od docentky Kotlebovej sa téma EIB spomína len v rámci ostatných medzinárodných finančných inštitúcií sveta.

Medzinárodné finančné inštitúcie vznikli po druhej svetovej vojne a ich vznik vyvolali dva druhy podnetov:¹

- širokokoncipovaná služba medzinárodným financiám, ktoré spočívala v zabezpečení činnosti medzinárodného menového systému a mobilizácie finančných zdrojov svetového hospodárstva. To viedlo k vzniku medzinárodných finančných inštitúcií celosvetového charakteru, ako napr. Medzinárodný menový fond, Medzinárodná finančná korporácia alebo Medzinárodné združenie na riešenie investičných sporov;
- čoraz zložitejší a členitejší proces vytvárania integračných zoskupení. Medzinárodné inštitúcie, ktoré vznikali z týchto podnetov, plnili podobné úlohy ako predchádzajúce, avšak v rámci určitého integračného zoskupenia alebo určitého regiónu, napríklad Európska investičná banka, Európska banka pre obnovu a rozvoj alebo Európska centrálna banka.

Hlavnou úlohou medzinárodných finančných inštitúcií je stabilizácia medzinárodných menových vzťahov, odstránenie rozdielov medzi jednotlivými štátmi a tiež zníženie chudoby vo svete.²

¹ MEDVEĎ, J. et al. *Banky*. Bratislava: Sprint 2, 2012. s.421.

² KOTLEBOVÁ, J. – CHOVANCOVÁ, B. *Medzinárodné finančné centrá*. Bratislava: IURA EDITION, 2010. s. 70.

Európska investičná banka ako medzinárodná finančná inštitúcia pôsobí na medzinárodnom finančnom trhu v roli sprostredkovateľa voľných finančných prostriedkov. Medzi základné funkcie finančných sprostredkovateľov môžeme zaradiť:³

- transformáciu peňazí a kapitálu,
- zníženie transakčných nákladov,
- monitorovanie bonity klienta,
- racionalizáciu platobného systému.

Európa sa v prvej polovici 20. storočia zmietała vo vojnách, ekonomických krízach a ďalších problémoch, ktoré ťažko skúšali obyvatelia Európy. V druhej polovici 40. rokov a začiatkom 50. rokov ochranca ideí medzinárodného „harmonizovaného rastu“ François Perroux's⁴ začal proces jeho politickej implementácie. Zmenu malo priniesť spoločenstvo šiestich krajín, a to Spolkovej republiky Nemecka, Francúzska, Talianska, Belgicka, Holandska a Luxemburska, ktoré sa spoločne dohodli na založení Európskeho spoločenstva pre uhlie o oceľ (ESUO) v roku 1951. Jeho úlohou bolo postupné vytvorenie spoločného trhu s uhlím a oceľou medzi členskými štátmi, čím sa malo predísť zásobovaniu niektorej krajiny z dôvodu výroby veľkého množstva vojenskej techniky. O niekoľko rokov neskôr v roku 1957 podpísali tie isté krajiny Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ESAE) a zmluvu o Európskom hospodárskom spoločenstve (EHS). Kým prvé spomínané spoločenstvo si kladlo za cieľ podporu jadrovej energie, jej výskum, kontrolu a bezpečnosť, tak to druhé malo za cieľ spoločné zbližovanie národných hospodárskych politík členských krajín a postupné vytvorenie spoločného trhu. V roku 1955 sa na konferencii v Messine, ktorá bola venovaná príprave EHS, zrodila myšlienka založenia osobitnej nadnárodnej bankovej inštitúcie, ktorá bude slúžiť cieľom stále sa zbližujúcej Európy. Prvotný nápad bol vytvoriť Európsky investičný fond ale nakoniec sa prijala myšlienka zriadenia banky. Toto riešenie bolo v súlade so záujmami väčšiny členských krajín.

³ REVENDA, Z. a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2005.s. 106.

⁴ François Perroux's (1903-1987), francúzsky ekonóm, predstaviteľ teórie priestorovej ekonomiky, zaoberal sa hlavne otázkami rastu a riadenia ekonomiky.

1.1. Legislatívny rámec

Prioritné ekonomické ciele EHS sa mali dosiahnuť počas prechodného obdobia v rokoch 1958 - 1970. Článok 3 a 4 Rímskej zmluvy podpísaný 25. marca 1957 ich formuluje nasledovne:

- odstránenie ciel a kvantitatívnych obmedzení medzi členskými štátmi pri dovoze a vývoze tovaru,
- zavedenie spoločných colných taríf a spoločnej obchodnej politiky voči tretím krajinám,
- voľný pohyb osôb, služieb a kapitálu medzi členskými krajinami,
- zavedenie spoločnej poľnohospodárskej politiky,
- zavedenie spoločnej dopravnej politiky,
- vytvorenie systému pôsobiaceho proti nekalej konkurencii na trhu,
- koordinácia hospodárskej politiky členských štátov,
- zbližovanie národných zákonodarstiev,
- založenie Európskeho sociálneho fondu s cieľom zlepšiť možnosť zamestnávania pracujúcich a prispieť k zvýšeniu životnej úrovne,
- **založenie Európskej investičnej banky s úlohou uľahčiť hospodársky rozvoj vytváraním nových zdrojov,**
- pridruženie zámorských krajín a území.⁵

Z tohto dôvodu bola v roku 1957 založená **Rímskou zmluvou**⁶ Banque Européenne d'Investissement – Európska investičná banka (EIB).

V kapitole 4 Zmluvy o Európskom spoločenstve sa v súvislosti s EIB píše v článku 308⁷ a 309⁸ nasledovné:

- Európska investičná banka má právnu subjektivitu,

⁵ Treaty Establishing the European Community as Amended by Subsequent Treaties. Dostupné na internete <<http://www.hri.org/docs/Rome57/Rome57.txt>>.

⁶ Treaty Establishing the European Community as Amended by Subsequent Treaties. Dostupné na internete <<http://www.hri.org/docs/Rome57/Rome57.txt>>.

⁷ Konsolidové znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0047 – 0388 - <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1424721038317&uri=CELEX:12008E>>, bývalý článok 266.

⁸ znenie Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Úradný vestník 115, 09/05/2008 S. 0047 – 0388 - <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1424721038317&uri=CELEX:12008E>>, bývalý článok 267.

- členmi Európskej investičnej banky sú členské štáty EHS,
- štatút Európskej investičnej banky je uvedený v protokole, ktorý je pripojený k zmluvám. Rada môže na žiadosť Európskej investičnej banky a po porade s Európskym parlamentom a Komisiou alebo na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom a Európskou investičnou bankou jednomyselne v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom zmeniť alebo doplniť štatút banky,
- úlohou Európskej investičnej banky je prispievať k vyváženému a vyrovnanému rozvoju vnútorného trhu v záujme Únie na čo banka využíva prostriedky kapitálového trhu a vlastné prostriedky. Na tento účel poskytuje pôžičky a záruky na neziskovom základe a tým uľahčuje financovanie nasledujúcich projektov vo všetkých hospodárskych oblastiach:
 - a. projekty na rozvoj menej rozvinutých regiónov,
 - b. projekty určené na modernizáciu alebo konverziu podnikov alebo na vytváranie príležitostí potrebných na vznik alebo fungovanie vnútorného trhu, ktoré pre svoj rozsah alebo povahu nemôžu byť plne financované prostriedkami, ktoré sú k dispozícii v jednotlivých členských štátoch,
 - c. projekty spoločného záujmu niekoľkých členských štátov, ktoré sú takého rozsahu alebo takej povahy, že nemôžu byť plne financované prostriedkami, ktoré sú k dispozícii v jednotlivých členských štátoch.

Pri uskutočňovaní svojej úlohy uľahčuje EIB financovanie investičných programov v súčinnosti a s pomocou štrukturálnych fondov a iných finančných nástrojov Únie.

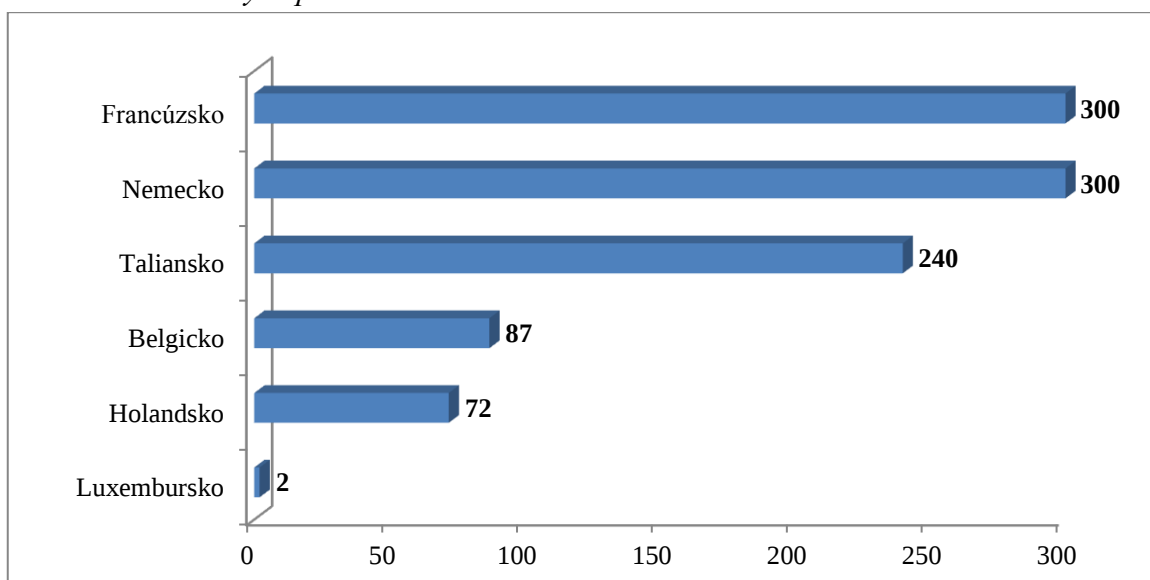
Štatút stanovuje pravidlá fungovania Európskej investičnej banky, banky Európskej únie, ktorá poskytuje dlhodobé úvery a napomáha k realizácii cieľov EÚ financovaním investičných projektov podporujúcich európsku integráciu, vyvážený rozvoj, hospodársku a sociálnu súdržnosť a inovatívnu ekonomiku založenú na znalostiach.

1.2. Historický vývoj EIB od jej založenia

Svoju činnosť banka začala v roku 1958 a jej základnou úlohou bolo „zabezpečenie finančných zdrojov pre veľké investičné projekty, ktoré by umožnili zintenzívnenie hospodárskej integrácie medzi štátmi EHS a pomohli odstrániť rozdiely v hospodárskej úrovni regiónov.“⁹ Jej prvým sídlom bol belgický Brusel. Vo februári 1958 boli vymenovaní prví členovia riadiaceho výboru a prezidentom banky sa stal Pietro Campillo¹⁰. Banka vo svojich počiatkoch zamestnávala 66 úradníkov.

Základný kapitál EIB (znázorňuje graf č. 1) na začiatku jej pôsobenia predstavoval 1 001 mil. ECU. Najväčší podiel na celkovom kapitáli banky malo Francúzsko a Nemecko. Ich podiel dohromady tvoril takmer 60% kapitálu banky.

Graf č. 1: Základný kapitál EIB k 1.1.1958 v mil. ECU¹¹

Zdroj: European Investment Bank: *The bank of the European Union, The EIB 1958 – 2008* [online]. 2008 [citované 5. 2. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/general/the_eib_1958_2008_en.pdf>

O rok neskôr poskytla banka prvú pôžičku v spolupráci s Medzinárodnou bankou pre obnovu a rozvoj (IBRD). Investovala do troch talianskych spoločností Sincat a Celene, ktoré vybudovali veľký petrochemický komplex v regióne Augusta na Sicílii a do

⁹ MIHÓK, P. *Európska investičná banka*. Poniky : Priatelia Zeme-CEPA 2005. s. 3.

¹⁰Pietro Campillo, taliansky politik, bol členom niekoľkých povojnových vlád a pôsobil ako minister zahraničného obchodu (1946), minister financií (1947), minister práce a dopravy (1950) a minister priemyslu (1951).

¹¹ v tom čase EUA (European Units of account)

spoločnosti Mercure, ktorá navrhla ťažbu a využívanie lignitu¹² na výrobu elektrickej energie.^{13,14}

Už takmer od začiatku existencie banka neprijímala žiadosti o pôžičky len od spoločností pôsobiacich v telekomunikačnom, dopravnom a energetickom sektore ale aj od spoločností pôsobiacich v iných sektoroch, ktoré v tomto období prechádzali obmenou v rôznych regiónoch spoločenstva. Tieto kompetencie nad rámec svojich možností obzvlášť dobre ilustrovali geografickú a sektorovú rozmanitosť rýchlo sa rozvíjajúcich aktivít banky. Najväčším príjmom regionálnych úverov pre rozvoj zo šiestich krajín EHS bolo Taliansko, ktoré prijímalo viac ako 60% zo všetkých poskytnutých úverov. Tento fakt bol v súlade s protokolom o pripojení Talianska k zmluve o EHS, v ktorom sa spomína existencia veľkých regionálnych nerovnováh na území Talianska. Ďalšia veľká časť prostriedkov mierila do niektorých regiónov Francúzska, ako napr. do Bretónska. Úvery poskytnuté krajinám Beneluxu tvorili len malú časť pohľadávok EIB. Do roku 1972 takmer až 80% úverov bolo poskytnutých na regionálny rozvoj, zatiaľ čo na spoločné záujmy krajín EHS bola poskytnutá len necelá pätina úverov. Len 25% úverov bolo poskytnutých na modernizáciu, obnovu a premenu priemyselných podnikov. Treba však pripomenúť, že pôžičky klasifikované podľa troch cieľov uvedených v článku 130 Zmluvy o EHS boli zaradené do jednotlivého cieľa podľa dominantného cieľa projektu, ale mnoho projektov prispievalo k dosiahnutiu niekoľkých cieľov hospodárskej politiky a tiež regionálny rozvoj išiel ruka v ruke s modernizáciou a obnovou podnikov.

Sektorovú analýzu poskytnutých úverov EIB dokladá tabuľka sektorového rozloženia poskytnutých úverov (Tabuľka č. 1), ktorá poukazuje na rozmanitosť projektov, ktoré prilákali pozornosť banky. Najmä úvery poskytnuté na rozvoj infraštruktúry sú vhodné produkty EIB, pretože vyžadujú dlhodobé financovanie. Prejavilo sa to najmä pri stavbe diaľnic, napr. medzi Parížom a Bruselom, na rozšírení zavlažovacích plôch na území juhozápadného Francúzska alebo na modernizácii železničných tratí

¹² Označované ako hnedé uhlie je najmenej kvalitný druh uhlia využívaný iba na výrobu parnej a elektrickej energie.

¹³ Spracované podľa: European Investment Bank: Chronology of the EIB: 1958 – 1967 European Investment Bank: Chronology of the EIB: 1958 – 1967 [online]. 2015 [citované 26.2.2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/about/key_figures/timeline/58-67/index.htm?lang=en>.

¹⁴ Spracované podľa: European Investment Bank: *The bank of the European Union, The EIB 1958 – 2008* [online]. 2008 [citované 5. 2. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/general/the_eib_1958_2008_en.pdf>.

a vodných tokov. Financovanie infraštruktúry bolo zamerané aj na zavádzanie telekomunikačných sietí, ktoré sú zásadné pre hospodársky rozvoj.

Tabuľka č. 1: Sektorové rozloženie poskytnutých úverov EIB krajinám EHS (1958 – 1972)

Sektor	Subsektor	Počet projektov	Hodnota v mil. u.a. ¹⁵	Podiel v %
Poľnohospodárstvo, rybárstvo a lesníctvo	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	1	1	0,04
Energie	Výroba energie	23	289	11,78
	Ťažba uhl'ovodíkov	1	3	0,10
	Prenos a distribúcia elektriny	1	5	0,20
	Prenos a distribúcia uhl'ovodíkov	8	126	5,14
Doprava	Železnice	8	129	5,26
	Cesty a diaľnice	26	437	17,80
	Letectvo	1	25	1,03
	Lodná doprava	1	24	0,98
Telekomunikácie	Telefóny prenos a distribúcia siete	14	266	10,83
	Zber úprava distribúcia a zavlažovanie vody	9	122	4,95
Voda čistenie				
Mestská infraštruktúra	Mestská infraštruktúra	2	16	0,66
Priemysel	Výroba ostatných nekovových nerastných produktov	27	78	3,19
	Výroba strojov a zariadení	13	47	1,91
	Výroba zariadení pre prenos	7	64	2,60
	Výroba elektrických a elektronických zariadení	16	59	2,39
	Chemický priemysel	56	280	11,40
	Guma a plasty	8	36	1,47
	Koža a obuv	3	2	0,07
	Papier a lepenka; vydavateľstvo a tlač	4	16	0,64
	Agropriemysel a potraviny	26	39	1,60
	Ťažobný priemysel	3	6	0,25
	Textil a odevný priemysel	9	12	0,50
	Hutníctvo a spracovanie kovu	30	270	11,00
	Spracovanie dreva a výroba drevených výrobkov	1	4	0,15
Služby	Hotely a reštaurácie	1	7	0,28
	Výskum a vývoj	1	3	0,11
Globálne a združené pôžičky	Globálne pôžičky	11	90	3,67
Spolu		311	2 456	100,00

Zdroj: European Investment Bank: *The bank of the European Union, The EIB 1958 – 2008* [online]. 2008 [citované 5. 2. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/general/the_eib_1958_2008_en.pdf>

Rok pred prvým rozširovaním členskej základne banky dosiahli úverové operácie hodnotu 2 456 mil. u.a. V rokoch 1958 až 1972 v období prvých 14 rokov pôsobenia EIB poskytla úvery dohromady na 311 projektov. Zo sektorov bol najviac podporovaný

¹⁵ Zúčtovacia jednotka, ktorú banka používala v tomto období a predstavuje 0.88867088g zlata, teda 1 dolár.

priemysel (913 mil. u.a.) a sektor dopravy (615 mil. u.a.). Najväčší podiel na celkovom množstve poskytnutých úverov smerovalo do subsektoru cesty a diaľnice (17,8%), na výrobu energie (11,78%) a na chemický priemysel (11,40%). Najväčšie množstvo poskytnutých úverov smerovalo do chemického priemyslu (56), na hutníctvo a spracovanie kovov (30) a na výrobu ostatných nekovových nerastných produktov (27).

V súlade s článkom č. 18 odseku 4 štatútu EIB mohla banka vykonávať aj inú činnosť ako poskytovanie úverov. Mohla sa zaručiť za pôžičky získané verejnoprávnymi alebo súkromnými podnikmi alebo inými subjektmi za účelom vykonávania operácií stanovených v článku 309 Zmluvy o fungovaní EHS. Navrhovatelia záruk boli spoločnosti alebo orgány verejnej správy, ktoré boli schopné uzatvoriť kontrakt s inou bankou alebo získať finančné prostriedky na kapitálovom trhu. Záruka mohla byť poskytnutá len na projekty, ktoré by mohli byť financované aj EIB. Záručné operácie, ktorých účelom bolo najmä uľahčiť investovanie v Európe, boli veľmi skromné. V skutočnosti sa s nimi začalo pracovať až v roku 1970 kedy sa sťažil prístup na kapitálové trhy. V období 1970 – 1972 bola banka zapojená len do deviatich záručných transakcií v hodnote prevyšujúcej 100 mil. u.a. teda 5% z jej celkovej činnosti.

V roku 1965 sa EIB presťahovala z Bruselu do Luxemburgu.

1.2.1 Aktivity mimo územia spoločenstva

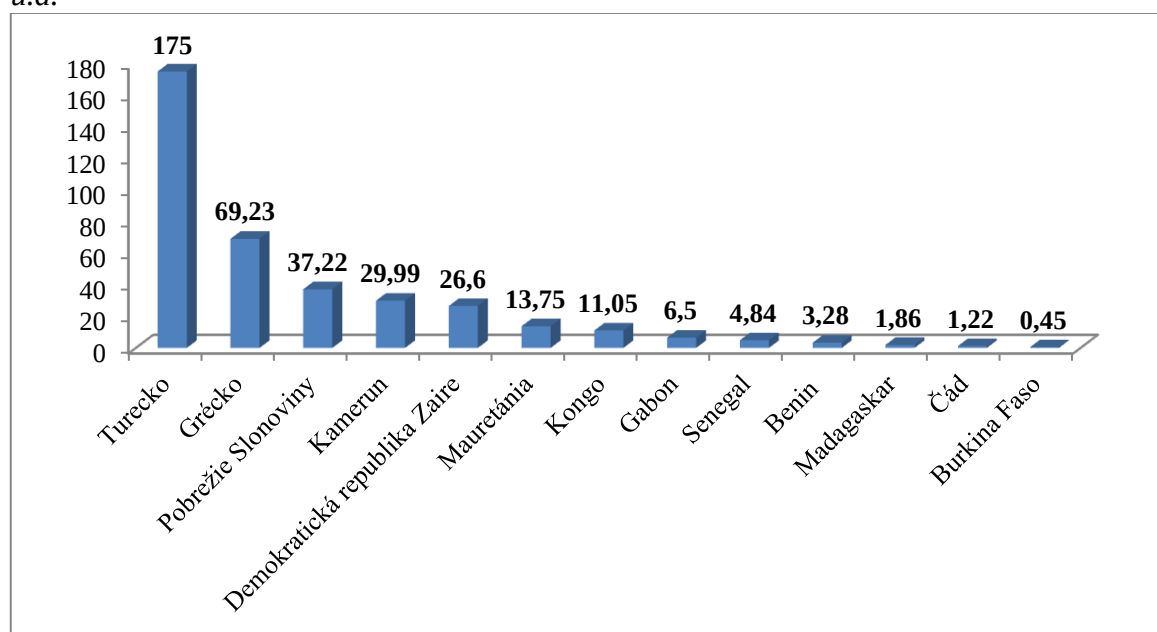
Už od svojho vzniku v roku 1958 EIB videla priestor svojho rozvoja najmä mimo územia spoločenstva šiestich zakladajúcich členov. Aj článok 18 štatútu EIB od samého počiatku predvídala možnosť výnimiek. „Rozhodnutím Rady guvernérov kvalifikovanou väčšinou na návrh Správnej rady však môže banka poskytnúť financovanie na investičné projekty, ktoré majú byť vykonané úplne alebo čiastočne mimo územia členských štátov“.¹⁶ Prvé krajiny, ktoré požiadali o partnerstvo v EIB boli Grécko a Turecko už v roku 1959. Grécko asociačnú zmluvu podpísalo 9. júla 1961 a

¹⁶ článok 18 o štatúte Európskej investičnej banky

Turecko 12. decembra 1963. Nasledovali ich Združenie afrických krajín a Madagaskar¹⁷ (prvý dohovor Yaoundé – 20. júna 1963) a ďalšie zámorské krajiny a teritória.

V období od 1963 do roku 1972 sa spoločne v týchto krajinách investovalo 380 u.a. V Grécku 69 mil. u.a (18%), v Turecku 175 mil. u.a (45%) a v afrických krajinách 136 mil. u.a. (37%). Najväčší podiel prostriedkov putoval do priemyslu a infraštruktúry. Výška poskytnutých prostriedkov krajinám mimo územia EHS je znázornená v grafe č. 2.

Graf č. 2: Poskytnuté prostriedky krajinám mimo územia EHS v rokoch 1963 - 1972 v mil. u.a.

Zdroj: vlastné spracovanie

Nasledovali ďalšie krajiny, ktoré sa rozhodla EIB podporovať svojimi úvermi. V roku 1969 na druhej konvencii v Yaoundé sa EIB dohodla na partnerstve s Keňou, Tanzániou a Ugandou. Na Lomskej¹⁸ konvencii v roku 1975 EHS podporilo program spolupráce s rozvojovými krajinami a vzájomný obchod s týmito krajinami. Partnerskými členmi sa stali: Bahamy, Barbados, Botswana, Etiópia, Fiji, Gambia, Ghana, Grenada, Guinea, Guayana, Jamajka, Lesotho, Libéria, Malawi, Maurícius, Nigéria, Západná Samoa, Sierra Leone, Svazijsko, Togo, Trinidad a Tobago a Zambia. Na druhej Lomskej konvencii v roku 1979 sa partnermi stali: Kapverdy, Komory, Džibuti, Kiribati, Papua

¹⁷Členovia združených afrických krajín a Madagaskar: Benin, Burkina Faso, Kamerun, Kongo, Demokratická republika Zaire, Pobrežie Slonoviny, Gabon, Madagaskar, Mali, Mauretánia, Niger, Senegal, Somálsko, Čád, Rwanda a Togo

¹⁸ Lomé – hlavné mesto Toga

Nová Guinea, Svätá Lucia, Seychely, Solomonské ostrovy, Surinam a Tuvalu. V roku 1984 sa pridali: Antigua a Barbuda, Belizé, Svätý Krištof a Nevis, Vanuatu a Zimbabwe.

Európsky rozvojový fond (EDF) patrí medzi osobitné fondy pod správou EIB a „je hlavným nástrojom EÚ pre rozvojovú pomoc krajinám tretieho sveta – konkrétne tzv. krajinám ACP¹⁹ a zámorským krajinám a regiónom (tzv. krajiny OTC)“²⁰ EDF je financovaný členskými krajinami EÚ ale jeho rozpočet nespadá pod rozpočet EÚ. EDF sa skladá z viacerých nástrojov, najmä z nenávratnej pomoci rizikovému kapitálu a z pôžičiek súkromnému sektoru. Každý EDF sa uzatvára približne na obdobie 5 rokov. Cykly EDF väčšinou nasledujú za dohodami alebo dohovormi o partnerstve. EIB spravuje časť zdrojov EDF (úvery a rizikový kapitál) a vlastné príspevky EIB do EDF. Poradia EDF boli nasledovné:

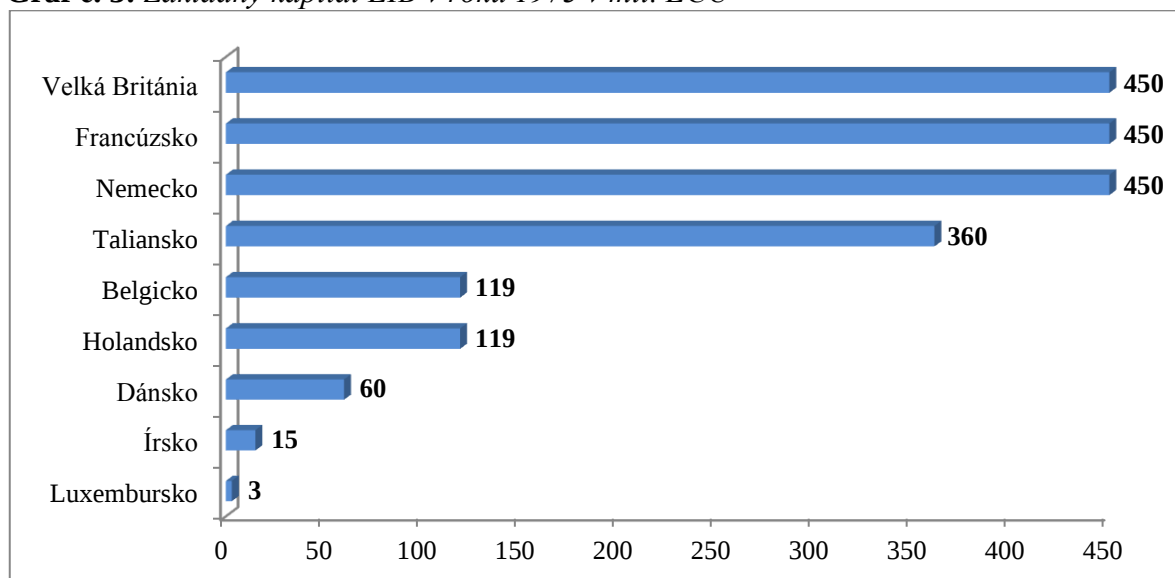
- Prvý EDF: 1959 – 1964
- Druhý EDF: 1964 – 1970 (Dohovor z Yaoundé I)
- Tretí EDF: 1970 – 1975 (Dohovor z Yaoundé II)
- Štvrtý EDF: 1975 – 1980 (Dohovor z Lomé I)
- Piaty EDF: 1980 – 1985 (Dohovor z Lomé II)
- Šiesty EDF: 1985 – 1990 (Dohovor z Lomé III)
- Siedmy EDF: 1990 – 1995 (Dohovor z Lomé IV)
- Ôsmy EDF: 1995 – 2000 (Dohovor z Lomé IV a jeho revízia IV a)
- Deviaty EDF: 2000 – 2007 (Dohoda z Cotonou)
- Desiaty EDF: 2008 – 2013 (revidovaná Dohoda z Cotonou).

¹⁹ Krajiny Afriky, Karibiku a Pacifiku

²⁰ MIHÓK, P. *Európska investičná banka*. Poniky : Priatelia Zeme-CEPA 2005. s. 27.

V roku 1968 EIB otvorila svoju prvú pobočku mimo Bruselu v Ríme. V tomto období sa počet členov zvýšil zo šiestich na desať členov. Najprv v roku 1973 sa členmi stali Dánsko, Írsko a Veľká Británia a v roku 1981 Grécko. V roku 1971 prvý krát zvyšovala banka svoj základný kapitál. EIB tiež zvyšovala kapitál pri vstupe každého nového člena. Hodnota kapitálu sa z 1 mld. v roku 1958 zvýšila na 2 026 mil. ECU v roku 1973. Najväčší podiel na upísanom kapitáli banky mala Veľká Británia, Francúzsko a Nemecko, každý s členov po cca. 22%. Štruktúru základného kapitálu EIB v roku 1973 znázorňuje graf. č.3.

Graf č. 3: Základný kapitál EIB v roku 1973 v mil. ECU

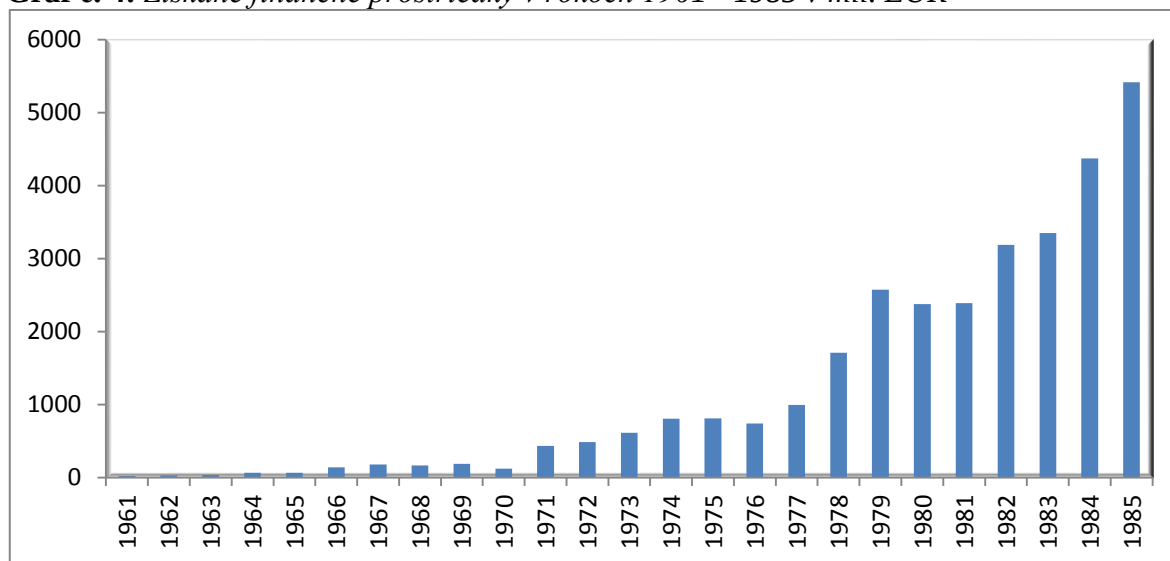

Zdroj: European Investment Bank: *The bank of the European Union, The EIB 1958 – 2008* [online]. 2008 [citované 5. 2. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/general/the_eib_1958_2008_en.pdf>

V roku 1973 banka prvý krát v histórii emitovala dlhopisy v hodnote 30 miliónov ECU so splatnosťou 15 rokov. Jeden dlhopis mal hodnotu 1 000 ECU a úroková miera bola $8\frac{3}{8}\%$.

Z grafu č. 4 môžeme vidieť ako sa vyvíjala výška prijatých finančných prostriedkov v rokoch od založenia banky do roku 1985. V prvých rokoch existencie banky predstavovala výška prijatých úverov len niekoľko desiatok miliónov EUR. V roku 1990 bola hodnota prijatých úverov viac ako 10 mld. EUR. Znamená to, že v priebehu tridsiatich rokov sa banka vyvinula na inštitúciu, ktorá disponovala s obrovskými hodnotami voľných finančných prostriedkov.

Graf č. 4: Získané finančné prostriedky v rokoch 1961 - 1985 v mil. EUR

Zdroj: European Investment Bank: *The bank of the European Union, The EIB 1958 – 2008* [online]. 2008 [citované 5. 2. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/general/the_eib_1958_2008_en.pdf>

Ďalšie navýšenie kapitálu sa uskutočnilo v roku 1981, keď sa k členom EIB pridalo Grécko a zaviedla sa nová účtovná jednotka ECU (European Currency Unit). Kapitál sa navýšil na 7 202 mil. ECU. Prístupom ďalších dvoch krajín Pyrenejského poloostrova Portugalska a Španielska v roku 1986, sa kapitál opäť navýšil na 28 801 mil. ECU.

V roku 1990 sa EIB stala zakladajúcim členom Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBRD) a doteraz je jej akcionárom. Poslaním EBRD ako medzinárodnej finančnej inštitúcie je podpora ekonomík pri prechode k trhovému hospodárstvu a propagácia súkromných a podnikateľských iniciatív.

Európska rada na zasadnutí v Edinburghu v decembri 1992 rozhodla podporiť vytvorenie Európskeho investičného fondu (EIF) s cieľom podporiť hospodárske oživenie v Európe. Tým pádom sa členské štáty spoločenstva dohodli na zmene štatútu EIB za účelom posilnenia návrhu zriadiť fond. V roku 1994 bol založený Európsky investičný fond. Jej akcionármi sa stali EIB, Európska komisia a 58 finančných inštitúcií. Základný

kapitál fondu bol 2 mld. ECU. Na konci roku 1994 pracovalo pre fond 11 zamestnancov. O päť rokov neskôr ich bolo už 45, prevažne ľudí z EIB.

Od polovice 80. rokov banka nadviazala svojou činnosťou na priority stanovené EÚ. Medzi hlavné priority patrilo financovanie veľkej dopravnej infraštruktúry, energií, životného prostredia a nových technológií a podnikov.

Podpora ekonomického rozvoja štátov EÚ priniesla spoluprácu EIB so štrukturálnymi fondami a s kohéznym fondom prostredníctvom finančných nástrojov. V roku 1957 bol zriadený Európsky sociálny fond (ESF), ktorého cieľom bolo uľahčiť zamestnávanie ľudí a zvyšovať geografickú a profesijnú mobilitu pracujúcich. V ďalších rokoch bolo vytvorených niekoľko ďalších fondov, ako napr: Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (EAGGF), Európsky fond pre regionálny rozvoj (ERDF) alebo Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EAFRD). Kohézny fond pomohol financovať projekty v oblasti životného prostredia a dopravy v členských štátoch s hrubým domácim produktom nižším ako 90% priemeru únie.

V 90. rokoch 20. storočia banka poskytla prvé pôžičky Poľsku a Maďarsku. V roku 1997 začali po odsúhlasení Európskou radou prístupové rokovania s desiatimi krajinami strednej a východnej Európy, čo viedlo k rýchlemu rastu poskytovaných úverov v tomto regióne. Suma schválených pôžičiek pre tento región v rokoch 1997 až 2000 bolo 3 520 mld. EUR. Poskytovanie pôžičiek EIB prístupovým krajinám podporili programy EÚ, ako napríklad PHARE a ISPA.

2. Cieľ práce metodika práce a metóda skúmania

Cieľom diplomovej práce je podať historický pohľad na ciele, úlohy a činnosť Európskej investičnej banky pri podpore ekonomického rozvoja štátov Európskej únie a ďalších štátov.

Hlavným cieľom práce je popis a charakteristika činnosti EIB. Podrobne sa budeme venovať cieľom, úlohám a najmä prioritám, ktoré by mala EIB pri svojej činnosti naplniť. Ďalším cieľom práce je skúmanie kapitálu banky, ktorý slúži ako základ pre následnú úverovú činnosť, získané zdroje a rating, ktorý udeľujú najväčšie svetové ratingové agentúry. Charakterizujeme a popíšeme organizačnú štruktúru banky a projektový cyklus získania pôžičky. Nemenej dôležitým cieľom je charakterizovanie operačného plánu EIB na roky 2014 – 2016. V ďalšej časti popíšeme aj činnosť Európskeho investičného fondu, ktorý spolu s EIB patrí do Skupiny EIB. Na záver práce budeme skúmať investičnú aktivitu EIB na Slovensku.

Európska investičná banka ako inštitúcia EÚ je dôležitou súčasťou rodiny európskych inštitúcií. EIB je medzinárodnou finančnou inštitúciou Európskej únie. EIB vznikla 25. marca 1957 podľa Rímskej zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS), má vlastnú právnu subjektivitu a finančnú autonómiu v rámci systému Spoločenstva. Jej úlohou je prispievať k vyváženému a vyrovnanému rozvoju spoločného trhu podporou financovania investičných projektov a pracovať na neziskovej báze. Taktiež prispieva k ekonomickej integrácii, posilneniu hospodárskej a sociálnej súdržnosti a vykonávaniu rozvojovej spolupráce. K hlavným činnostiam EIB patrí:

- poskytovanie úverov a záruk,
- spolufinancovanie EIB,
- poradenstvo.

V prvom kroku pri vypracovaní práce sme sa snažili nájsť vhodnú literatúru na danú problematiku a pochopiť činnosť EIB. Snažili sme sa pochopiť aj vplyv EIB na riešenie problémov EÚ a jej úlohu pri napomáhaní hospodárskeho rastu nielen krajín EÚ, ale aj ostatných krajín sveta.

Ďalším krokom bolo zhromaždenie potrebných a relevantných informácií o EIB. Pri spracovaní práce sme urobili zber informácií a údajov z výročných správ, publikácií a štatistických údajov a databáz, ktoré vydala samotná banka. Tiež sme využili informácie z internetových stránok banky. K ďalším zdrojom patria zákony - Zmluva o založení EHS a štatút EIB a EIF.

Po preštudovaní danej problematiky a zberu informácií sme pristúpili k analýze jednotlivých cieľov práce. V prvej kapitole sme vychádzali z historických údajov EIB, ktoré sme sa snažili znázorniť v prehľadných grafoch a tabuľkách. Pri skúmaní hlavných cieľov práce sme takisto pre znázornenie využili grafy a tabuľky, v ktorých sme porovnávali jednotlivé roky činnosti banky za obdobie posledných piatich rokov, v niektorých prípadoch aj dlhšie časové obdobie. Pri skúmaní sme porovnávali výšku poskytnutých úverov štátom, výšku poskytnutých úverov do jednotlivých sektorov ekonomiky a výšku poskytnutých úverov jednotlivým regiónom. Pri skúmaní kapitálu banky, sme porovnávali jednotlivé členské krajiny podľa výšky upísaného a splateného kapitálu.

3. Výsledky práce a diskusia

Európska investičná banka je banka Európskej únie. Je jediná banka vlastnená a zastupujúca záujmy členských štátov Európskej únie. Úzko spolupracuje s ostatnými inštitúciami EÚ v rámci zabezpečenia správnej realizácie politiky EÚ. Medzi hlavné inštitúcie, ktoré úzko spolupracujú s bankou patria: Európsky parlament, Európska komisia, Európska rada, Európsky ombudsman, Dvor audítorov a OLAF (Európsky úrad proti podvodom). Európska investičná banka patrí do skupiny EIB spolu s Európskym investičným fondom.

Európsky parlament (EP) je s Radou Európskej únie hlavnou zákonodarnou inštitúciou EÚ. Medzi úlohy EP patrí prerokovávanie a schvaľovanie legislatívy a prijímanie rozpočtu v spolupráci s Európskou Radou a dohliadanie na ostatné inštitúcie EÚ. Európsky parlament sa skladá z 750 poslancov a jedného predsedu. Poslanci EP sú volení priamou voľbou na obdobie piatich rokov. Sídlo EP je v Bruseli, v Luxemburgu a v Štrasburgu. V spolupráci s EIB sa snaží naplňať ciele EÚ.

Európska komisia (EK) je jednou z najdôležitejších inštitúcií EÚ. Zastupuje a presadzuje záujmy EÚ ako celku. Pripravuje návrhy nových európskych právnych predpisov. Riadi každodennú činnosť súvisiacu s vykonávaním politik EÚ a využívaním jej finančných prostriedkov. Európska komisia sa skladá z 28 členov (komisárov), ktorí zastupujú jednotlivé členské štáty EÚ a sú volení na obdobie piatich rokov. Medzi najdôležitejšie politiky EÚ, ktoré EK riadi a vykonáva, patria: poľnohospodárstvo, rybolov a potraviny, podnikanie, opatrenia na ochranu klímy, zamestnanosť a sociálne práva a regionálny rozvoj. Sídlo komisie sa nachádza v Bruseli a v Luxemburgu. Európska investičná banka spolu s EK spolupracuje na podporných nástrojoch ako sú JEREMIE, JESSICA a JASPERS.

Úlohou Európskej Rady (ER) je stanovovať všeobecné politické smerovanie a priority EÚ. Rieši záležitosti, ktoré sa nedajú vyriešiť na nižších úrovniach medzivládnej spolupráce. Európska Rada sa skladá z prezidentov alebo predsedov vlád členských štátov únie. Európska investičná banka sa zúčastňuje na zasadaní Rady ECOFIN (The Economic and Financial Affairs Council) a poskytuje jej odborné vedomosti v ekonomických a investičných záležitostiach. Európska Rada tiež spolupracuje s EIB na zavedení nových iniciatív politiky EÚ, k čomu využívajú najmä finančné nástroje EIB.

Európsky ombudsman rieši sťažnosti občanov, organizácií EÚ a podnikov v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, alebo ak orgány, inštitúcie nekonajú v súlade s právnym poriadkom EÚ.

Dvor audítorov vykonáva audit finančných prostriedkov EÚ. Úlohou Dvoru audítorov je zlepšiť finančné riadenie EÚ a podávať správy o využívaní verejných fondov. Ak Dvor audítor zistí nezrovnalosti alebo podvod informuje o tom Európsky úrad pre boj proti podvodom.

Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) má za úlohu viesť vnútorné a vonkajšie vyšetrovanie ako súčasť boja proti podvodom, korupcií a inej nezákonnej činnosti.

3.1. Úlohy a priority banky

Úlohou Európskej investičnej banky je prispievať k vyváženému a vyrovnanému rozvoju vnútorného trhu v záujme Únie na čo banka využíva prostriedky kapitálového trhu a vlastné prostriedky. Na tento účel poskytuje pôžičky a záruky na neziskovom základe a tým uľahčuje financovanie nasledujúcich projektov vo všetkých hospodárskych oblastiach:

- a) projekty na rozvoj menej rozvinutých regiónov,
- b) projekty určené na modernizáciu alebo konverziu podnikov alebo na vytváranie príležitostí potrebné na vznik alebo fungovanie vnútorného trhu, ktoré pre svoj rozsah alebo povahu nemôžu byť plne financované prostriedkami ktoré sú k dispozícii v jednotlivých členských štátoch,
- c) projekty spoločného záujmu niekoľkých členských štátov, ktoré sú takého rozsahu alebo takej povahy, že nemôžu byť plne financované prostriedkami, ktoré sú k dispozícii v jednotlivých členských štátoch.²¹

Pri uskutočňovaní svojej úlohy uľahčuje EIB financovanie investičných programov v súčinnosti a s pomocou štrukturálnych fondov a iných finančných nástrojov Únie.

Banka spolupracuje s vyše 150 krajinami mimo členských štátov EÚ. Na svoju činnosť získava peniaze na kapitálových trhoch, na ktorých si dokáže požičať za veľmi

²¹ Rímska zmluva

výhodných podmienok. EIB je nezávislá organizácia a svoje rozhodnutia prijíma bez vplyvu ostatných organizácií EÚ. Funguje na princípe neziskovej organizácie, čo znamená, že úvery poskytuje pri úrokovej sadzbe, ktorá je blízko k nákladom na získanie úveru.

Prioritami EIB je podporovanie projektov, ktoré významným spôsobom prispievajú k rastu zamestnanosti, regionálnej súdržnosti a udržateľnému životnému prostrediu nielen v Európe ale aj v iných častiach sveta. Medzi hlavné priority uvedené v operačnom pláne 2014 - 2016 patria:²²

- malé a stredné podniky (SME) a podniky so strednou kapitalizáciou tvoriace 80% nových pracovných miest,
- regionálny rozvoj,
- udržateľnosť životného prostredia,
- mestské a prírodné prostredie,
- inovácie a zručnosti,
- pomoc mladým pri snahe získania si pracovného miesta,
- transeurópske siete, prepojenia európskej infraštruktúry predovšetkým v doprave,
- energie - budovanie konkurencieschopnejšej a bezpečnejšej siete.

Pre charakterizovanie malých a stredných podnikov podľa odporúčania Komisie 2003/361/ES zo dňa 6. mája 2003 o definícii malých a stredných podnikov (SME) platí:

- za podnik sa považuje každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť bez ohľadu na jeho právnu formu. Sem patria najmä samostatne zárobkovo činné osoby a rodinné podniky, ktoré vykonávajú remeselnícke alebo iné činnosti a partnerstvá alebo združenia, ktoré pravidelne vykonávajú hospodársku činnosť,
- medzi hlavné faktory, ktoré určujú či daná spoločnosť spadá do kategórie SME patria:
 1. počet zamestnancov,
 2. obrat podniku,
 3. celkový majetok podniku.

²² Spracované podľa. European Investment Bank: *Priorities* [online]. 2015 [citované: 30. 3. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/projects/priorities/index.htm>>.

Do kategórie stredne veľkých spoločností zaraďujeme firmy s počtom zamestnancov od 50 do 250 ľudí, s obratom od 10 do 50 mil. EUR a celkovým majetkom vyšším ako 10 mil. EUR, ale pritom nižším ako 43 mil. EUR. Kategóriu malých podnikov vymedzujeme počtom zamestnancov od 10 do 50 ľudí, s obratom medzi 2 mil. EUR až 10 mil. EUR a celkovým majetkom tiež medzi 2 mil. EUR až 10 mil. EUR. Do kategórie mikropodnikov potom zaraďujeme spoločnosti s počtom zamestnancov menším ako 10, s obratom a celkovým majetkom do 2 mil. EUR.

- nezávislé podniky sú podniky, v ktorých základné imanie alebo hlasovacie práva vo výške 25% alebo viac nevlastní jeden podnik alebo spoločne niekoľko podnikov, ktoré nespĺňajú definíciu SME alebo malého podniku, bez ohľadu na to, čo z toho platí.

Takéto znenie definície SME sa používa vo všetkých programoch a politikách EÚ.

Skupina EIB je lídrom vo financovaní malých a stredných podnikov, čo odzrkadľuje aj jej postoj k tomuto segmentu trhu. Malé a stredné podniky tvoria 99% podnikov v EÚ a zamestnávajú dve tretiny aktívne pracujúcej populácie. V roku 2014 Skupina EIB poskytla malým a stredným podnikom a stredne kapitalizovaným podnikom (Midcaps) 25,5 mld. EUR v krajinách Európy a ďalších 2,6 mld. EUR podnikom v krajinách mimo územia Európy. Len v Európe Skupina EIB podporila 290 000 malých a stredných podnikov. V čase krízy sa najmä menšie podniky môžu dostať do ťažkostí pri získavaní finančných prostriedkov, a preto je úloha banky v tomto smere dôležitá z hľadiska podpory malých a stredných podnikov prostredníctvom cenovo dostupných úverov. Podniky môžu využiť vo svoj prospech aj spoluprácu s Európskou komisiou, členskými krajinami, verejnými propagačnými bankami a ďalšími kľúčovými hráčmi na zlepšenie prístupu k financovaniu. V roku 2014 sa podarilo Skupine EIB v súvislosti s SME uskutočniť tieto aktivity:²³

- zvýšiť spoluprácu s členskými krajinami EÚ a verejnými reklamnými inštitúciami pre vytvorenie inovatívneho financovania šitého na mieru pre rôznych klientov,

²³ Spracované podľa: European Investment Bank : *Supporting access to finance for SMEs and midcaps* [online]. 2014 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/thematic/supporting_smes_and_midcaps_en.pdf>.

- prostredníctvom zlepšenia prístupu k finančným zdrojom pre malé a stredné podniky sa podarilo zvýšiť zamestnávanie mladých ľudí. Táto skupina patrí v Európe medzi rizikové z dôvodu vysokej nezamestnanosti,
- intenzifikácia spolupráce medzi Skupinou EIB a Európskou komisiou v prospech malých a stredných podnikov a stredne kapitalizovaných podnikov prostredníctvom novo spustených programov ako je InnovFin a COSME (Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises),
- pokračujúce investície do rizikového kapitálu a private equity na podporu investícií na trhu, a do vlastného kapitálu SMEs a Midcaps,
- vykonávanie spoločnej iniciatívy SME využitím členských štátov, prostriedkov EÚ a Skupiny EIB.

Cieľom Skupiny EIB v najbližších rokoch je naďalej podpora financovania SME ako kľúčovej priority politiky Skupiny EIB. Medzi ďalšie ciele Skupiny EIB patrí uľahčenie dostupnosti financovania a zdieľanie rizík pre mikropodniky a SME prostredníctvom širokej škály finančných sprostredkovateľov, pokračovanie riešenia medzery na trhu v oblasti SME s uplatňovaním nových finančných nástrojov EÚ, ktoré sú uvedené vo viacročnom finančnom rámci na roky 2014 – 2020 a v neposlednom rade reagovať na politické priority EÚ v oblasti zamestnávania mládeže, v konkurencieschopnosti a internacionalizácií malých a stredných podnikov.²⁴

V rámci priority regionálneho rozvoja sa EIB usiluje o pomoc ekonomicky znevýhodneným regiónom v lepšej konkurencieschopnosti a v snahe o udržateľný rast. Medzi hlavné typy podporovaných projektov patria:²⁵

- infraštruktúra,
- pomoc inovačným podnikom,
- informačné a komunikačné technológie,
- zlepšenie životného prostredia v mestách,
- transeurópske siete.

²⁴ Spracované podľa: European Investment Bank : *Supporting access to finance for SMEs and midcaps* [online]. 2014 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/thematic/supporting_smes_and_midcaps_en.pdf>.

²⁵ Spracované podľa: European Investment Bank: *Supporting regional development* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/projects/priorities/cohesion_and_convergence/index.htm>.

Európska banka spolupracuje s Európskou komisiou a ďalšími agentúrami na poskytovaní poradenských služieb prostredníctvom niekoľkých iniciatív:

- JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) – spoločná pomoc na podporu projektov v európskych regiónoch,
- JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) – spoločná európska podpora udržateľných investícií v mestských oblastiach,
- JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) – spoločné európske zdroje pre mikropodniky až stredné podniky,
- JASMINE (Joint Action to Support Microfinance Institutions) – spoločná činnosť na podporu inštitúcií mikrofinancovania.

Priorita udržateľného životného prostredia je neoddeliteľnou súčasťou všetkých projektov financovaných z prostriedkov EIB. Banka je tiež zainteresovaná do projektov, ktoré sú špecificky určené na zmiernenie zmeny klímy. Poskytuje množstvo finančných a poradenských produktov určených pre svojich klientov. EIB podporuje v rámci tejto priority najmä projekty, ktoré sa prispôbujú zmene klímy, podporujú obnoviteľné zdroje energií a energetickú efektívnosť a napomáhajú takým druhom dopravy, ktoré znižujú škodlivé emisie.

V rámci priority mestského a prírodného prostredia ide o ochranu životného prostredia. Ochrana životného prostredia sa premieta aj do všetkých projektov financovaných bankou, v súlade so záväzkami banky o spoločenskej zodpovednosti. EIB napomáha príjemnejšiemu a ekologicky udržateľnému rozvoju miest prostredníctvom obnovy miest, ktoré rešpektujú historickú a architektonickú štruktúru miest.

V prioritě inovácie a zručnosti sa banka snaží svojou činnosťou prispieť k rastu ekonomiky prostredníctvom financovania rozsiahlych výskumných činností, zlepšenia vzdelávania pomocou modernizácií škôl a univerzitných zariadení. Banka sa v rámci tejto priority snaží prispieť k väčšej mobilite študentov alebo financovaniu digitálnych sietí.

Vytváranie pracovných miest a investície do mládeže je ďalšou prioritou banky. Zamestnávanie mladých od 15 do 24 rokov je v súčasnosti jeden z najväčších problémov v Európe. V rámci tejto priority sa banka zameriava na dve iniciatívy:

- zvýšenie pracovných miest pre mladých v celej EÚ prostredníctvom zlepšenia k prístupu k voľným finančným prostriedkom pre malé a stredné podniky,
- zvýšenie zamestnanosti prostredníctvom investícií do vzdelania a zručností, teda financovanie vzdelávania a odbornej prípravy.

Priorita Transeurópskych sietí (TENs –Trans-European Networks) spája regionálnu a národnú politiku EÚ. Cieľom transeurópskej dopravnej siete je vybudovanie takej dopravnej siete, ktorá uľahčí prepravu tovaru a osôb medzi členskými štátmi. Priorita transeurópskych sietí nezahŕňa len dopravnú infraštruktúru ale aj infraštruktúru v oblasti energií a informačných a komunikačných technológií. Táto politika podporuje najmä:²⁶

- hospodársku a sociálnu integráciu,
- voľný pohyb osôb, tovarov a služieb,
- rozvoj menej rozvinutých oblastí,
- obmedzenie vplyvov na životné prostredie,
- kontakty so susednými krajinami,
- výrobu a dodávku konkurencieschopnejších energií,
- výrobu energií z obnoviteľných zdrojov energií,
- efektívnu a bezpečnú dodávku energií.

Priorita doprava napomáha k budovaniu dopravného spojenia na medzinárodnej, národnej a regionálnej úrovni. Táto spoločná priorita EÚ a EIB sa snaží o:

- rozvoj cezhraničného a domáceho obchodu,
- mobilitu pracovných síl,
- ekologicky čisté cestovanie,
- sociálnu integráciu,
- regionálny rozvoj.

²⁶ Spracované podľa. European Investment Bank: *Priorities* [online]. 2015 [citované: 30. 3. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/projects/priorities/index.htm>>.

Európska investičná banka má pri financovaní investičných projektov v oblasti dopravy niekoľko špecifických funkcií, ktorými sú:

- poskytovanie dlhodobých pôžičiek s dobou splatnosti aj nad 30 rokov,
- priaznivé podmienky,
- dôvera – podpora zo strany EIB napomáha k získavaniu investícií od ďalších súkromných a verejných inštitúcií,
- členenie – prispôsobenie finančných prostriedkov na zvýšenie flexibility,
- partnerstvo – banka disponuje s obrovskými skúsenosťami v oblasti verejno-súkromného partnerstva, ktoré dokáže využiť pri uskutočnení projektov,
- poradenstvo.

Podpora udržateľných, konkurencieschopných a bezpečných zdrojov energií patrí k tiež jednej z politík EÚ. Preto sa EÚ spoločne s EIB snaží o tvorbu energetickej transeurópskej siete. V rámci tejto priority sa financovanie zameriava na udržateľnosť obnoviteľných zdrojov energií, zníženie emisie skleníkových plynov a závislosti na obmedzených zdrojoch energie, konkurencieschopnosti v dodávkach energií, energetickú účinnosť a bezpečnosti dodávok energií prostredníctvom diverzifikácií zdrojov a prostredníctvom zníženia závislosti na vonkajších dodávkach.

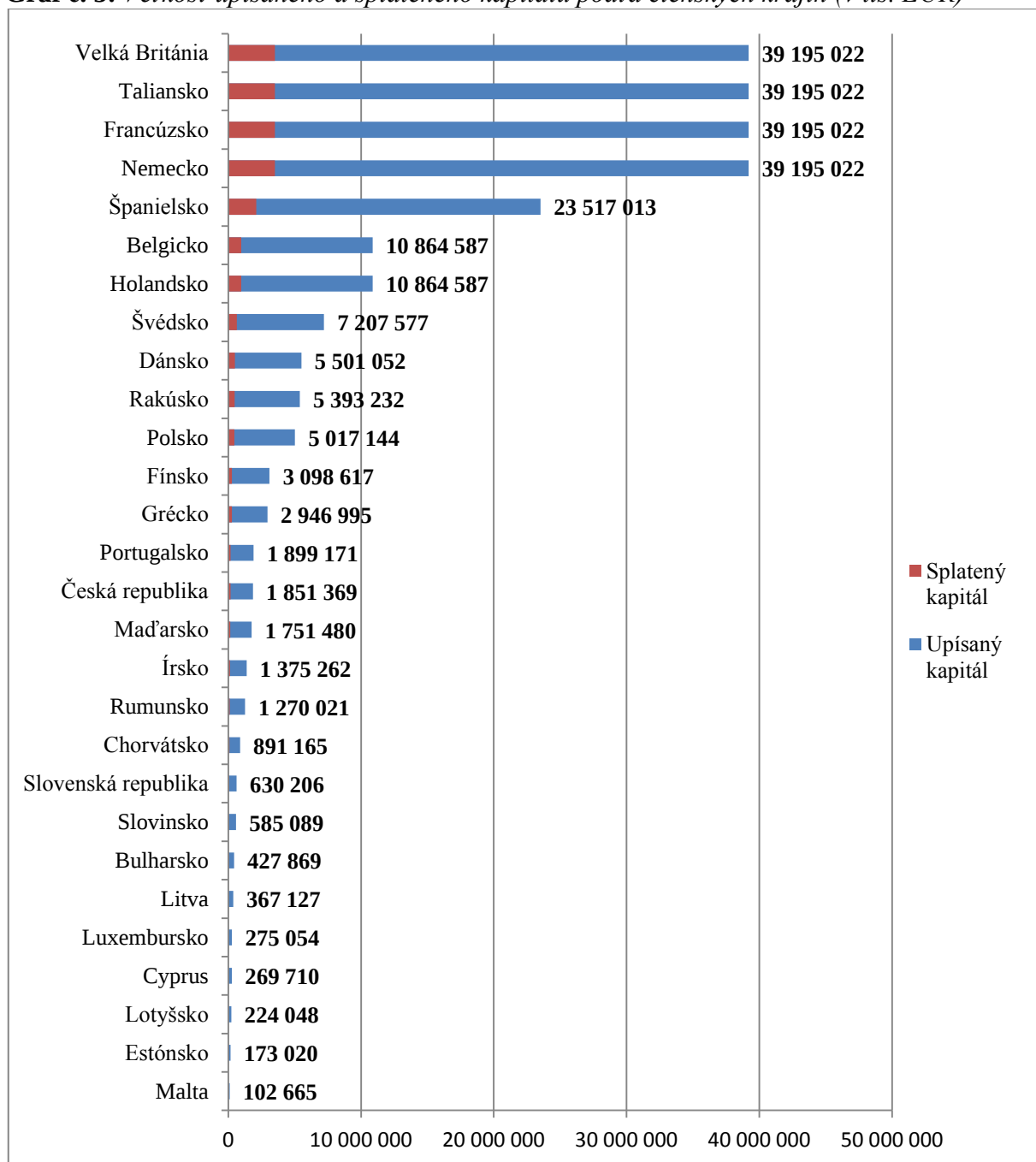
3.2. Zdroje EIB

Európska investičná banka ako každá iná úverová banka si požičiava prostriedky na finančných trhoch, ktoré potom v podobe úverov poskytuje svojim klientom. „EIB nevedie účty individuálnych klientov, neposkytuje služby v platobnom styku, ani iné služby poskytované komerčnými bankami.“²⁷ Akcionármi EIB je všetkých 28 krajín EÚ. Váhy príspevkov členských krajín sú vypočítané na základe HDP v čase pristúpenia krajiny do EÚ. Základný kapitál banky k 1. júlu 2013, po vstupe zatiaľ posledného člena EÚ – Chorvátska, bol viac ako 243 miliárd EUR. Splatný kapitál je vo výške 21,7 mld. EUR, čo predstavuje cca. 9 % z celkového upísaného základného kapitálu. Najvyšší podiel na upísanom kapitáli banky majú Francúzsko, Nemecko, Taliansko a Veľká Británia. Ich podiel je 39,20 mld. EUR, čo predstavuje podiel každého člena cca. 16% z upísaného kapitálu. Dokumentuje to graf č. 5, na ktorom je porovnaný upísaný a splatený kapitál

²⁷ MIHÓK, P. *Európska investičná banka*. Poniky : Priatel'ia Zeme-CEPA 2005. s. 14.

banky. Aj keď sme spomínali, že EIB je nezisková organizácia z výročnej správy banky vyplynulo, že v roku 2012 dosiahla zisk 2,74 mld. EUR a v roku 2013 2,52 mld. EUR.

Graf č. 5: Veľkosť upísaného a splateného kapitálu podľa členských krajín (v tis. EUR)

Zdroj: vlastné spracovanie

Z výročnej správy tiež vyplýva, že celkové aktíva banky mali v roku k 30. 6. 2014 hodnotu 523 mld. EUR. Zjednodušenú súvahu dokumentuje tabuľka č. 2.

Medzi najväčšie položky v bilancii aktív a pasív patria záväzky z pôžičiek z kapitálového trhu 443,9 mld. EUR a poskytnuté úvery klientom 430,9 mld. EUR.

Tabuľka č. 2: Zjednodušená súvaha EIB k 30. 6. 2014 (v mld. EUR)

Aktíva	Hodnota	Podiel	Pasíva	Hodnota	Podiel
Poskytnuté úvery	430,9	82%	Vlastné zdroje	59,3	11%
Pokladňa	72,7	14%	Pôžičky z kapitálového trhu	443,9	85%
Ostatné aktíva	19,4	4%	Ostatné pasíva	19,8	4%
Celkom	523	100%	Celkom	523	100%

Zdroj: European Investment Bank: *EIB investor presentation* [online]. 2014 [citované 30. 3. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/fi/eib-investor-presentation.pdf>>

EIB ako všetky ostatné banky musí spĺňať požiadavku kapitálovej primeranosti. Kapitálová primeranosť EIB v roku 2014 bola 25,9%²⁸ (v roku 2013 dosahovala 28,7%), čiže vysoko prevyšuje požiadavky BASEL III.

Úrokové sadzby z pôžičiek a provízie musia byť prispôsobené súčasným podmienkam na kapitálovom trhu, a musia umožniť banke pokryť svoje náklady a tvorenie rezervného fondu. Rezervný fond postupne dosiahne 10% z upísaného kapitálu.²⁹

3.2.1. EIB ako dlžník

Európska investičná banka je najväčší nadnárodný dlžník na svete. Jej úverová činnosť je financovaná prevažne prostredníctvom emisie vlastných dlhopisov predávaných na medzinárodných kapitálových trhoch. Banka vydáva široké spektrum dlhových produktov odlišujúcich sa veľkosťou, menou a splatnosťou. Dlhové produkty EIB sú nakupované inštitucionálnymi ale aj drobnými investormi v medzinárodnom meradle. V prevažnej miere (približne 85%) vydáva banka dlhopisy denominované v EUR, USD, GBP. Úroková miera na týchto dlhopisoch sa líši od aktuálneho stavu na kapitálových trhoch. V posledných piatich rokoch sa výška získaných zdrojov podstatnejšie nemenila.

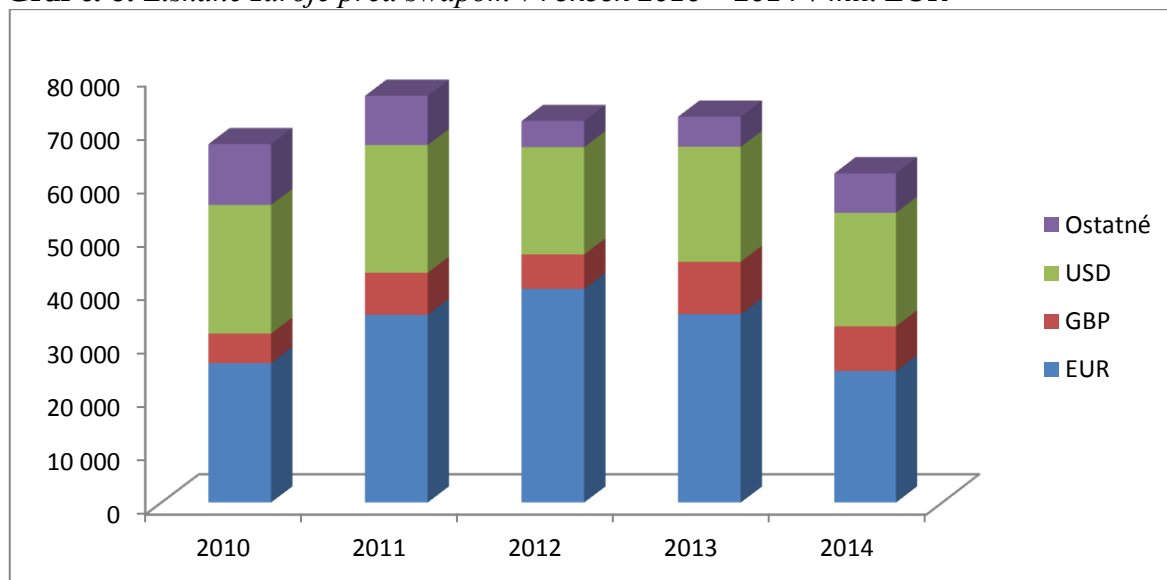
²⁸ Spracované podľa: European Investment Bank: *EIB investor presentation* [online]. 2014 [citované 30. 3. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/fi/eib-investor-presentation.pdf>>.

²⁹ Štatút Európskej investičnej banky

Najviac prostriedkov banka získala v roku 2011, až 76 mld. EUR. Najväčšiu časť dlhopisov banka emituje v eurách (približne 40 - 55%).

Jej ročný program financovania pre rok 2014 bol na úrovni takmer 62 mld. EUR. Nasledujúci graf č. 6 znázorňuje získané zdroje EIB za posledných 5 rokov.

Graf č. 6: Získané zdroje pred swapom v rokoch 2010 – 2014 v mil. EUR

Zdroj: spracované podľa výročných správ EIB

Banka emituje tieto typy dlhopisov:³⁰

- referenčné dlhopisy,
- verejné dlhopisy,
- privátne dlhopisy vyznačujúce sa menšou veľkosťou.

Referenčné dlhopisy sa vyznačujú obrovskou veľkosťou emisie a tiež majú vysokú likviditu. Vydávajú sa na pravidelnej báze s rôznymi splatnosťami. Väčšina emisií referenčných dlhopisov sa uskutočňuje v troch hlavných menách: v eurách, v amerických dolároch a v librách.

³⁰ Spracované podľa: European Investment Bank: *Debt product* [online]. 2015 [citované 30. 3. 2015]. Dostupné na internete <http://www.eib.org/investor_relations/products/index.htm>.

V súčasnosti banka vlastní emitované dlhopisy podľa ich doby splatnosti v nasledujúcom pomere:³¹

- do 1 roka: 13,74%,
- od 1 roka po 5 rokov: 44,91%,
- nad 5 rokov: 41,35%.

V rámci svojej činnosti je EIB oprávnená uskutočňovať operácie na kapitálových trhoch, kde môže:

- na plnenie svojich úloh požičať si potrebné prostriedky na kapitálových trhoch,
- nakupovať a predávať cenné papiere na finančných trhoch,
- investovať na peňažných trhoch.

3.2.2. Rating EIB

Európska investičná banka má silné postavenie na medzinárodných finančných trhoch vďaka svojim akcionárom čiže členským krajinám EÚ. Dostáva najvyššie možné ohodnotenie od medzinárodných agentúr – rating AAA. Aj preto si dokáže na medzinárodných finančných trhoch požičať za najnižšie náklady. V nasledujúcej tabuľke č. 3 nájdeme prehľad ohodnotenia dlhodobých a krátkodobých cenných papierov od troch najväčších svetových ratingových agentúr.

Tabuľka č. 3: Rating EIB od troch najväčších ratingových agentúr

	Fitch	Moody's	Standard & Poor's
Dlhodobé CP	AAA	Aaa	AAA
Krátkodobé CP	F1+	P-1	A-1+

Zdroj: European Investment Bank: *Credit Rating* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.europa.eu/investor_relations/rating/index.htm>.

³¹ Spracované podľa: European Investment Bank: *EIB investor presentation* [online]. 2014 [citované 30. 3. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/fi/eib-investor-presentation.pdf>>.

3.3. Organizačná štruktúra EIB

K riadiacim orgánom Európskej investičnej banky patrí rada guvernérov, predstavenstvo, riadiaci výbor a výbor pre audit. Riaditeľom EIB je v súčasnosti nemeck Dr. Werner Hoyer. Pravidlá riadenia a rozhodovania v EIB sú stanovené v štatúte banky v článkoch 6 a 7.

Hlavné úlohy riadiacich orgánov EIB:³²

- **Rada guvernérov** (Board of Governors) – je najvyšším riadiacim orgánom EIB. Zaoberá sa otázkami minulej a budúcej činnosti banky, schvaľuje ročnú účtovnú závierku a vymenováva členov ostatných orgánov banky. Rozhoduje o úverovej politike banky a o zvyšovaní základného imania. Pozostáva z 28 členov ministrov členských krajín EÚ, zvyčajne ministrov financií. Guvernéri sa zvyčajne schádzajú raz za rok, alebo radu guvernérov môže zvoliť predseda rady na žiadosť niektorého z jej členov alebo členov predstavenstva. Predsedom rady guvernérov je holanďan Jeroen Dijsselbloem. Slovensko v rade guvernérov zastupuje minister financií Peter Kažimír.
- **Správna rada** (Board of Directors) – jej úlohou je schvaľovanie finančných operácií, schvaľuje prevádzkovú stratégiu banky a kontroluje riadiaci výbor (predstavenstvo). Správna rada rozhoduje o pridelení prostriedkov alebo o poskytnutí záruky klientom a vykazuje kontrolu nad riadiacim výborom. Správna rada sa skladá z 29 riaditeľov, ktorých vymenuje každý členský štát a jeden člen zastupuje Európsku komisiu. K dispozícii je aj 19 náhradníkov, čo znamená, že niektoré pozície si budú zdieľať zoskupenia štátov. Správna rada sa schádza šesť až desaťkrát za rok.
- **Predstavenstvo** (Management committee) – jeho úlohou je denné vedenie banky pod dohľadom prezidenta banky. Členovia predstavenstva majú zodpovednosť voči banke a sú nezávislí pri výkone svojich povinností. Predstavenstvo má 9 členov, menovaných radou guvernérov na obdobie 6 rokov. Predstavenstvo sa schádza zvyčajne raz týždenne, alebo vtedy keď to vyžadujú operácie banky.

³² Spracované podľa: European Investment Bank: *The Governance of the European Investment Bank* [online]. 2012 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/general/governance_of_the_eib_en.pdf>.

- **Výbor pre audit** (Audit committee) – nezávislý orgán priamo zodpovedný rade guvernérov. Úlohou výboru je audit ročnej účtovnej závierky a overovanie zodpovednej bankovej činnosti, to znamená či boli operácie banky vykonané správne a jej účty boli vedené riadnym spôsobom. Výbor pre audit sa schádza v pravidelných intervaloch 6 až 8 týždňov a jeho stretnutia trvajú jeden až dva dni.

3.4. Hlavné činnosti EIB

Za hlavnú činnosť Európskej investičnej banky sa považuje samozrejme požičiavanie finančných prostriedkov. Ich podiel na celkovej činnosti banky tvorí až 90%. Banka poskytuje úvery klientom (štáty, podniky) všetkých veľkostí na podporu udržateľného rastu a zamestnanosti. Podpora klientov je často zásadným faktorom pre prilákanie ostatných investorov. Banka disponuje širokým spektrom rôznych sofistikovaných produktov a prostredníctvom dlhoročných skúseností dokáže poradiť svojim klientom v maximálnom využití poskytnutých prostriedkov.

3.4.1. Poskytovanie úverov a záruk EIB

Ako sme už vyššie spomínali, hlavnou činnosťou EIB je poskytovanie úverov svojim klientom. Medzi hlavné úverové produkty môžeme zaradiť:

- projektové pôžičky,
- sprostredkované úvery,
- rizikový kapitál,
- mikrofinancovanie,
- vlastný kapitál a investovanie do fondov.

Projektové pôžičky (project loans) slúžia na požičiavanie finančných prostriedkov na jednotlivé projekty, pri ktorých investičné náklady presahujú 25 mil. EUR (v prípade ACP viac ako 10 mil. EUR). Takéto pôžičky môžu slúžiť na prilákanie ďalších investorov. Tento typ pôžičiek môže pokryť až 50% celkových nákladov na projekt, ale v priemere sa táto výška pohybuje okolo jednej tretiny. Žiadatelia môžu byť z verejného ale aj zo súkromného sektoru. Tiež je možné financovať viaczložkové alebo viacročné investičné programy v rámci jedného rámcového úveru. Takéto úvery môžu využívať

najmä štátne a miestne subjekty verejného sektora na projekty v oblasti infraštruktúry, energetickej siete, obnoviteľných zdrojov energií, dopravy a mestskej infraštruktúry.

Podmienky poskytnutia pôžičky: projekty musia byť v súlade s úverovými cieľmi banky a musia byť ekonomicky, finančne a technicky šetrné k životnému prostrediu. Úrokové sadzby môžu byť fixné alebo variabilné podľa dohody stanovenej v zmluve, ktorá počas životnosti umožňuje zmenu úrokových sadzieb na základe vopred stanovených podmienok. Väčšinou sa úrokové sadzby stanovujú (viažu) k EURIBORu³³ s istou prirážkou. S poskytnutím úveru vznikajú aj poplatky za projektové posúdenie alebo právne služby. Pôžičky sú poskytované v hlavnej mene, teda v eurách, ale klienti si môžu požičať aj v iných menách, ako napríklad v librách, v amerických dolároch, v japonskom jene, alebo v českých korunách atď. Partnerské krajiny majú tiež možnosť si požičať vo vlastných menách. Pôžičku je možné splácať polročnými alebo ročnými splátkami a EIB umožňuje odklad splácania do ukončenia výstavby projektu.

Sprostredkované pôžičky (Intermediated loans) sú úverové linky určené bankám a finančným inštitúciám na podporu financovania malých a stredných podnikov, veľkým podnikom, miestnym orgánom, štátnej správe a subjektom verejného sektora. Všetky sprostredkované úvery musia podporovať aspoň jeden z cieľov verejnej politiky:³⁴

- zvýšenie potenciálu rastu a zamestnanosti – vrátane podpory malých a stredných podnikov,
- hospodárska a sociálna súdržnosť riešená prostredníctvom ekonomickej a sociálnej nerovnosti, podpora znalostnej ekonomiky, zručností a inovácií a prepojenie regionálnej a národnej dopravnej infraštruktúry,
- udržateľnosť životného prostredia – vrátane podpory konkurencieschopnosti a bezpečnosti dodávok energií,
- podpora rastu odolného voči klimatickým zmenám.

Úverové podmienky môžu byť flexibilné, pokiaľ ide o objem, trvanie a štruktúru úveru. Rozhodnutia o pridelení úveru prijímajú sprostredkovateľské orgány a znášajú aj finančné riziko vyplývajúce z poskytnutia úveru. EIB nemá s konečným príjmom

³³ EURIBOR – Euro Interbank Offered Rate (Európska medzibanková referenčná sadzba)

³⁴ Spracované podľa: European Investment Bank: *Intermediated Loans* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/products/lending/intermediated/index.htm>>.

finančných prostriedkov žiadny zmluvný vzťah. Úlohou sprostredkovateľa je preniesť finančnú výhodu z úveru na klienta. Sprostredkovateľ môže poskytnúť finančné prostriedky na projekty, u ktorých sú náklady nižšie ako 25 mil. EUR; v prípade ACP je to 10 mil. EUR.

Rizikový kapitál (venture capital) je poskytovaný z fondov určených na podporu rizikového kapitálu. Je financovaný EIB, Európskou komisiou, členskými štátmi a regionálnymi orgánmi, ale za činnosť a riadenie fondu je zodpovedný Európsky investičný fond.

Mikrofinancovanie (mikrofinance) je určené na podporu financovania mikropodnikov, malých a stredných podnikov a nízkopríjmové samostatne zárobkovo činné osoby. Mikrofinancovanie sa zameriava na podporu rozvoja udržateľného a zodpovedného odvetvia mikropodnikov na celom svete. Skupina EIB je v oblasti mikrofinancovania aktívna v troch oblastiach: v subsaharskej Afrike, v Karibiku a v Tichomorí (ACP región), v partnerských krajinách Stredomoria a v Európe. Skupina EIB poskytuje finančné prostriedky pre mikrofinančné inštitúcie (MFIs) vo forme úverov, záruk a kapitálových účastí. Banka môže vystupovať ako priamy investor, veriteľ inštitúcií mikrofinancovania alebo nepriamo financovať mikrofinančnú inštitúciu prostredníctvom špecializovaných sprostredkovateľov, ako sú mikrofinančné investičné nástroje (MIVs) alebo mikrofinančné holdingové skupiny. Finančné nástroje Skupiny EIB sa skladajú z týchto nástrojov:³⁵

- **priame úvery a sprostredkované pôžičky (direct loans and intermediated loans):** priame úvery sú úvery poskytované mikrofinančným inštitúciám za trhové úrokové sadzby. Sprostredkované úvery majú podobu úverových liniek alebo nepriamych úverov bankám a iným finančným inštitúciám, ktoré tieto prostriedky potom požičiavajú mikrofinančným inštitúciám;
- **private equity a dlhové účasti sprostredkovateľov:** zahŕňajú majetkové alebo kvázikapitálové nástroje. Významný podiel investícií Skupiny EIB v oblasti mikrofinancovania je pridelenie prostredníctvom špecializovaných sprostredkovateľov alebo mikrofinančných investičných nástrojov. Cez mikrofinančné investičné nástroje poskytujú mikrofinančným inštitúciám úvery,

³⁵ Spracované podľa: European Investment Bank: *Financial Instruments* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/products/lending/microfinance/instruments/index.htm>>.

kapitál a záruky, ktoré potom ďalej ponúkajú mikropodnikom a malým a stredným podnikom;

- **priame a dodatočné garancie (direct and counter-guarantees):** priame záruky mikrofinančným inštitúciám a iným finančným inštitúciám v snahe uľahčiť prístup k miestnym riešeniam financovania pre miestny bankový sektor. Dodatočné záruky sú poskytované na základe záručných programov.

Skupina EIB podporuje mikrofinancovanie aj prostredníctvom nefinančných nástrojov mimo územia Európy. Technickú pomoc poskytuje pomocou grantov, s cieľom zvýšiť vplyv svojich projektov a posilniť finančnú kapacitu svojich protistrán a konečných príjemcov. Finančné prostriedky sú určené predovšetkým na riešenie nedostatkov v oblasti riadenia ľudských zdrojov, manažérskych informačných systémov (MIS) a technológií, správy vecí verejných, interného auditu a postupov riadenia rizika.

Medzi ďalší produkt banky patrí investovanie do súkromného kapitálu a investičných fondov. Banka sa snaží týmto produktom stimulovať a urýchliť rast súkromného kapitálu prostredníctvom investovania do vlastného kapitálu fondov. Štruktúru činností EIB v roku 2014 znázorňuje tabuľka č. 4.

Tabuľka č. 4: Činnosť EIB v roku 2014 (v mil. EUR)

ČINNOST'	
Schválené projekty	89 710
Európska únia	82 159
Partnerské krajiny	7 551
Podpísané zmluvy	76 956
Európska únia	69 081
Partnerské krajiny	7 875
Platby	64 251
Európska únia	59 395
Partnerské krajiny	4 856
Získané zdroje (pred swapom)	61 557
Hlavné meny (EUR, USD, GBP)	54 195
Ostatné meny	7 362

Zdroj: European Investment Bank: *Statistical report* 2014 [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2014en.pdf>>.

3.4.2. Spolufinancovanie EIB

Popri úverových činnostiach banka poskytuje aj kombinované sofistikované nástroje ktoré pomáhajú klientom kombinovať peniaze. V týchto produktoch sa spájajú financie poskytnuté od EIB, z EÚ a financie z rozpočtov členských krajín. Medzi takéto produkty patria:

- Štruktúrované financie,
- Záruky,
- Projektové dlhopisy,
- InnovFin – financie EÚ na inovácie,
- Záruky na cash flow pre dopravnú infraštruktúru (LGTT),
- Flexibilné financovanie malých a stredných podnikov (JEREMIE) – spoločné európske zdroje pre veľmi malé až stredné podniky (EIF a Európska komisia)
- Finančné nástroje slúžiace na transformáciu prostriedkov EÚ v rámci európskych štrukturálnych fondov (ESIF) na finančné produkty,
- Podpora rozvoja miest (JESSICA) – spoločná európska podpora udržateľných investícií v mestských oblastiach
- Privátne financovanie pre energetickú účinnosť (PF4EE),
- Natural Capital Financing Facility (NCFF).

Štruktúrované financie sú určené na poskytnutie dodatočnej podpory na prioritné projekty, ktoré majú vyšší rizikový profil. Medzi tieto prioritné projekty zaradujeme transeurópske dopravné a energetické siete, ostatnú infraštruktúru, energetiku a malé a stredné podniky. Táto podpora sa poskytuje formou štruktúrovanej finančnej facility (Structured Finance Facility).

Záruky banka poskytuje na malé aj veľké projekty, aby sa tým stali zaujímavejšími pre ostatných investorov. Záruky sa poskytujú pre starý a podriadený dlh, buď v štandardnej forme alebo ako záruka na dlhovú službu.

Projektové dlhopisy patria do spoločnej iniciatívy EIB s Európskou komisiou. Cieľom projektových dlhopisov je podpora kapitálových trhov kvôli financovaniu rozsiahlych infraštruktúrnych projektov v odvetviach dopravy, energií a informačných a telekomunikačných technológií.

InnovFin je spoločná iniciatíva Skupiny EIB a Európskej komisie v rámci programu Horizont 2020.³⁶ Skladá sa z rôznych integrovaných a doplnkových nástrojov finančných a poradenských služieb ponúkaných EIB. Finančné nástroje InnovFin zahŕňujú širokú škálu pôžičiek a záruk, ktoré môžu byť prispôbené potrebám inovátorov. Financovanie sa zabezpečuje buď priamo alebo prostredníctvom finančného sprostredkovateľa, ktorým býva najčastejšie banka. InnovFin si kladie za cieľ uľahčiť a urýchliť prístup k financiam pre inovatívne firmy. Problémom inovatívnych firiem je nedostatok finančných prostriedkov, ktoré si nedokážu zabezpečiť za prijateľných podmienok, pretože sa jedná o veľmi rizikovú a neprebádanú oblasť podnikania. Skupina EIB môže v rámci produktu InnovFin poskytnúť finančné prostriedky od 25 000 EUR až do výšky 300 mil. EUR. Pôžičku môže poskytnúť buď priamo alebo nepriamo prostredníctvom sprostredkovateľskej banky alebo inej finančnej inštitúcie. V priemere pôžička na projekt pokrýva tretinu nákladov až 50%.

Produkt záruk na cash flow pre dopravnú infraštruktúru (LGTT) je ďalším spoločným projektom EIB v spolupráci s Európskou komisiou. LGTT je skratka na nástroj pre úverové záruky pre transeurópske dopravné siete, ktorého cieľom je uľahčiť väčšiu zapojenosť súkromného sektora vo financovaní Transeurópskej dopravnej siete (TEN-T).³⁷

Flexibilné financovanie malých a stredných podnikov (JEREMIE) je spoločná iniciatíva Skupiny EIB a Európskej komisie. „Iniciatíva JEREMIE ponúka členským štátom EÚ možnosť čerpať časť svojich štrukturálnych fondov EÚ prostredníctvom národných a regionálnych riadiacich orgánov na účely financovania malých a stredných podnikov vo forme vlastného kapitálu, pôžičiek alebo záruk formou revolvingového holdingového fondu, ktorý pôsobí ako zastrešujúci fond.“³⁸ Zastrešujúci fond sa bude zameriavať na finančných sprostredkovateľov, teda nie priamo na malé a stredné podniky.

Finančné nástroje transformujúce prostriedky EÚ v rámci Európskych štrukturálnych a investičných fondov (ESIF) do finančných produktov, ako sú pôžičky a záruky na podporu životaschopných projektov, ktoré podporujú ciele EÚ.

³⁶ Nový program EÚ pre financovanie výskumu a inovácií

³⁷ Spracované podľa: European Investment Bank: *The loan guarantee instrument for Trans-European transport network projects* [online]. [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/press/2008-005-fact_sheet_en.pdf>.

³⁸ Spracované podľa: European Investment Fund: *JEREMIE* [online]. 2012 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eif.org/news_centre/publications/Jeremie_leaflet_files/jeremie_leaflet_sk.pdf>.

Podpora rozvoja miest (JESSICA) je spoločná iniciatíva EIB, Európskej komisie a Rozvojovej banky Rady Európy. Pomáha prerozdeľovať štrukturálne fondy EÚ a umožňuje využiť tieto zdroje na financovanie mestských projektov generujúcich príjmy prostredníctvom tzv. fondov rozvoja miest. EIB poskytuje poradenstvo, ako najlepšie využiť zdroje, a ponúka pomoc a podporu pri správe fondov.

Privátne financovanie pre energetickú účinnosť (PF4EE) je dohoda medzi EIB a Európskou komisiou, ktorá má za cieľ riešiť obmedzený prístup k dostupným zdrojom financovania prostredníctvom komerčných investícií do energetickej účinnosti.

Natural Capital Financing Facility (NCFF) je finančný nástroj, ktorý v sebe spája financovanie zo strany EIB a Európskej komisie v rámci programu LIFE. LIFE je finančný nástroj EÚ na podporu ochrany životného prostredia, ochrany prírody a klímy v celej EÚ. Riadenie finančného nástroja má na starosti EIB.

3.4.3. *Poradenstvo EIB*

Poradenská činnosť dopĺňa úverovú činnosť EIB a tvorí neoddeliteľnú súčasť požičiavania finančných prostriedkov. Banka sa môže pochváliť so zamestnancami, ktorí dosahujú vysokú znalosť v odborných činnostiach banky a vedia poskytnúť poradenstvo v kľúčových oblastiach, ako je financovanie infraštruktúry, rozvoj miest a podpora malých a stredných podnikov nielen v EÚ, ale aj v ostatných častiach sveta. Poradenská činnosť banky zahŕňa:

- poradenstvo v oblasti public – private partnerships,
- poradenstvo v oblasti projektov určených na infraštruktúru pre nových členov EÚ (JASPERS),
- maximalizácia investícií do oblastí energií (ELENA),
- európsky štrukturálny a investičný fond (ESIF),
- podpora Green – Tech (NER 3000).

Vysoká úroveň v poskytovaní poradenských služieb pomáha podnikom ľahší prístup k finančným prostriedkom od EIB. Poradenstvo v oblasti public – private partnership (PPP) poskytuje banka prostredníctvom Európskeho PPP expertízneho centra (EPEC – European PPP Expertise Centre), ktorý je spoločnou iniciatívou EIB, EK,

členských krajín EÚ a kandidátskych krajín a jeho úlohou je podporiť svojich členov na vstup do PPP, prostredníctvom odborných znalostí a skúseností, analýz a osvedčených postupov týkajúcich sa všetkých aspektov PPP.³⁹

JASPERS je spoločná pomoc na podporu projektov v európskych regiónoch (EIB, Európska komisia, Európska banka pre obnovu a rozvoj a KfW Bankengruppe). JASPERS podporuje projekty v oblasti ciest, námornej a verejnej dopravy, znalostnej ekonomiky, energií, vody a odpadov. JASPERS je určený pre nových členov EÚ medzi ktoré patria: Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Grécko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. K príjemcom tiež patria tri kandidátske krajiny: Macedónsko, Čierna Hora a Srbsko, ktoré prijímajú pomoc z predvstupového nástroja IPA.

Poradenský produkt ELENA (European Local Energy Assistance) je súčasťou širšieho úsilia EIB na podporu cieľov EÚ v oblasti klímy a energetickej politiky. Spoločná iniciatíva EIB a EK napomáha miestnym a regionálnym orgánom k príprave projektov v oblasti energetickej účinnosti a v oblasti obnoviteľných zdrojov energií. V priebehu niekoľkých rokov sa plánuje na túto iniciatívu vyčleniť viac ako 1,6 mld. EUR. ELENA by mala napomáhať aj k realizácii záväzku, ktorý si stanovili primátori a starostovia väčších miest, že znížia emisie CO² o 20% do roku 2020.⁴⁰

Finančný nástroj, ktorý transformuje prostriedky EÚ v rámci Európskeho štrukturálneho a investičného fondu - ESIF (European Structural and Investment Fund) do finančných produktov, ako sú pôžičky a záruky. Tieto sú potom následne použité na podporu ekonomicky životaschopných projektov, ktoré podporujú ciele EÚ.

Podpora Green – Tech (NER 3000), ktorý patrí k najväčším svetovým programom na podporu financovania projektov, ktoré sa snažia o zníženie emisií, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie, čoho dôsledkom je globálne oteplenie. Program takisto podporuje inovatívne obnoviteľné zdroje energií (OZE) a technológie. Úlohou EIB je v úlohe agenta poskytovať podporu EK v implementácii NER 3000.

³⁹ Spracované podľa: European Investment Bank: *Public Private Partnership* [online]. 2011 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/thematic/epec_flyer_en.pdf>.

⁴⁰ European Investment Bank: *ELENA – European Local Energy Assistance* [online]. 2012 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/thematic/elena_en.pdf>.

3.5. Projekty EIB

Banka poskytuje približne 90% úverov členským krajinám EÚ ale takisto podporuje aj viac ako 150 partnerských krajín prostredníctvom politiky vonkajšej pomoci EÚ.

3.5.1. Projektový cyklus⁴¹

Čerpanie finančných prostriedkov prostredníctvom EIB je už len poslednou fázou projektového cyklu. Celý projektový proces je časovo a vecne náročný. Klient, ktorý žiada o poskytnutie pôžičky, musí prejsť náročným procesom, k čomu mu môžu vyškolení pracovníci pomôcť formou poradenstva. Projektový cyklus má tieto fázy:

- **identifikácia príležitosti na projekt** – potenciálny predkladateľ podáva žiadosť o úver pre pomoc so svojim projektom EIB,
- **hodnotenie projektov:** finančné, ekonomické, spoločenské, environmentálne a technické – bankovní inžinieri, ekonómovia a finanční analytici vykonajú analýzu projektu a ich správu pošlú do riadiaceho výboru a do predstavenstva na prerokovanie,
- **zasadanie výboru/schválenie** – riadiaci výbor banky projekt preskúma, a ak ho schváli, predloží ho predstavenstvu,
- **schvaľovanie projektu predstavenstvom** – predstavenstvo udeľuje konečné rozhodnutie o schválení projektu a poskytnutí finančných prostriedkov zo strany EIB,
- **schválenie pôžičky** – prejde sa na ďalšiu fázu schvaľovania projektu,
- **vyjednávanie** – rokuje sa o rôznych aspektoch úveru, ako je dĺžka trvania, úroková sadzba alebo či sa bude úver čerpať v jednej alebo vo viacerých splátkach,
- **podpis kontraktu,**
- **výplata finančných prostriedkov** – pôžička sa čerpá na základe dohody medzi zmluvnými stranami,

⁴¹ Spracované podľa: European Investment Bank: *Project Cycle* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/projects/cycle/index.htm>>.

- **materiálny a finančný monitoring** – pôžičky poskytnuté EIB sú počas svojho trvania sledované od svojho podpisu cez implementáciu a prevádzku až do konca splatnosti pôžičky,
- **splatenie úveru.**

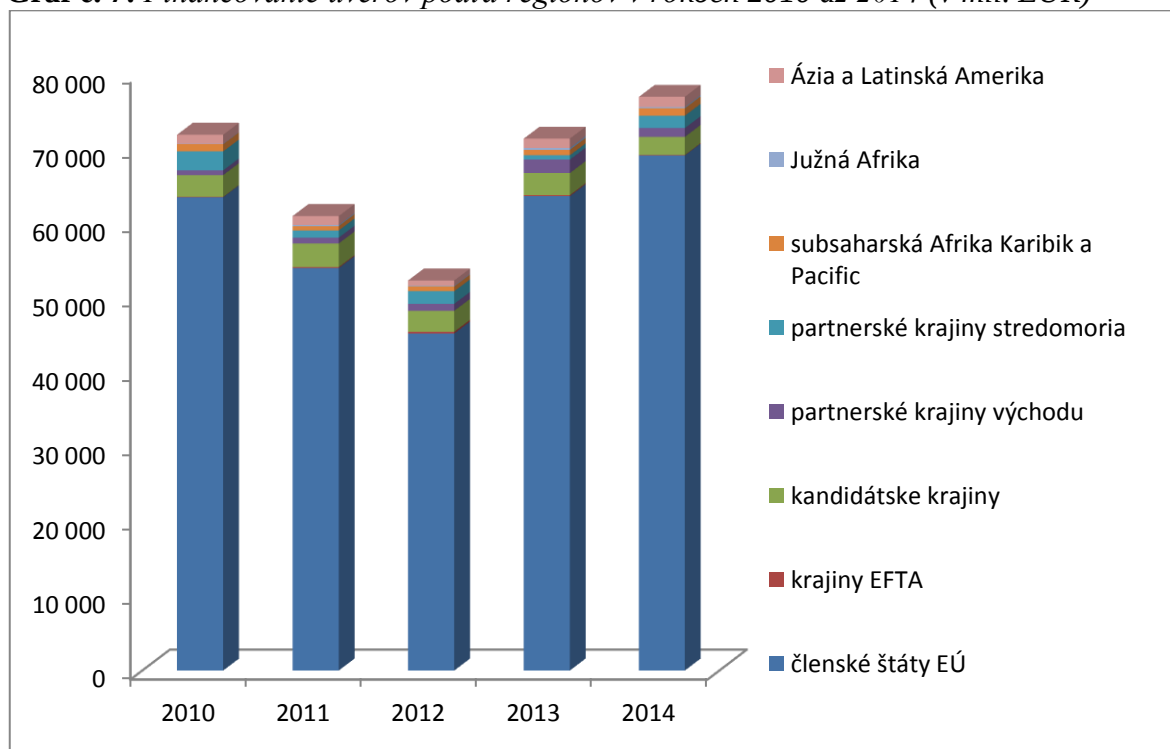
Regióny, ktoré Európska investičná banka podporuje, sú tieto:

- **členské štáty EÚ,**
- **kandidátske krajiny:** Albánsko, Macedónsko, Island, Čierna Hora, Srbsko a Turecko (štatút kandidátskej krajiny môže byť udelený Európskou radou na základe odporúčania zo strany Európskej komisie. Štatút kandidátskej krajiny nedáva právo na automatické pripojenie sa k Únii.
- **potenciálne krajiny:** Bosna a Hercegovina, Kosovo,
- **krajiny Európskeho združenia voľného obchodu (EFTA):** Nórsko, Švajčiarsko, Lichtenštajnsko,
- **partnerské krajiny stredomoria:** Alžírsko, Egypt, Izrael, Pásmo Gazy, Jordánsko, Libanon, Maroko, Sýria,⁴² Tunisko, Líbia,
- **partnerské krajiny východu:** Ukrajina, Moldavsko, Gruzínsko, Azerbajdžan, Bielorusko,
- **stredná Ázia:** Kazachstan, Kirgistan, Tadžikistan, Uzbekistan,
- **subsaharská Afrika, Karibik a Pacific:** krajiny ACP a OCT.
- **Ázia a Latinská Amerika:** Bangladéš, Bhután, Brunej, Kambodža, Čína, India, Indonézia, Irak, Laos, Malajzia, Maledívy, Mongolsko, Mjanmarsko/Barma, Nepál, Pakistan, Filipíny, Singapur, Južná Kórea, Srí Lanka, Thajsko, Vietnam, Jemen, Argentína, Bolívia, Brazília, Čile, Kolumbia, Kostarika, Ekuádor, El Salvador, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguaj, Peru, Uruguaj a Venezuela.

⁴² Nasledujúc sankcie EÚ v novembri 2011 EIB zrušila všetky rozpracované pôžičky a technické podpory pre túto krajinu

V rokoch 2010 až 2014 poskytla EIB úvery vo výške viac ako 333 mld. EUR. Najviac prostriedkov poskytla v roku 2014 a to takmer 77 mld. EUR. Naopak najmenej pôžičiek poskytla v roku 2012 52 mld. EUR. Podľa regionálneho rozdelenia smerovalo najviac prostriedkov do štátov EÚ, ročne približne 90%, čo predstavovalo v roku 2014 69 mld. EUR. Druhá najväčšia časť prostriedkov smerovala do kandidátskych krajín, ale z celkového počtu poskytnutých prostriedkov to predstavovalo len približne 4%. Prehľad o štruktúre poskytnutých úverov v roku 2010 – 2014 podľa jednotlivých oblastí znázorňuje graf č. 7.

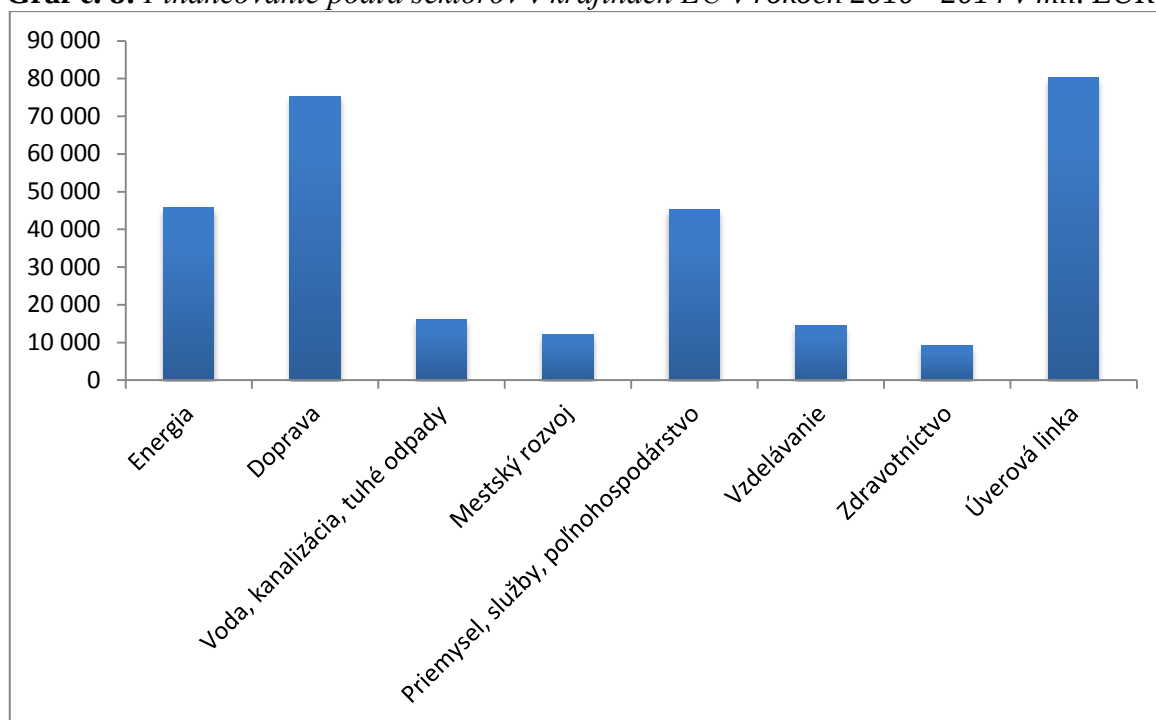
Graf č. 7: *Financovanie úverov podľa regiónov v rokoch 2010 až 2014 (v mil. EUR)*

Zdroj: vlastné spracovanie podľa štatistík EIB

V rokoch 2010 až 2014 bolo štátom EÚ spolu poskytnuté 295,20 mld. EUR. Najväčší podiel smeroval do sektoru úverovej linky, teda poskytovanie prostriedkov pre sprostredkovateľské agentúry, ktoré ďalej poskytujú prostriedky najmä malým a stredným podnikom. Krajinám EÚ v sektore úverovej linky bolo poskytnutých viac ako 80 mld. EUR. Druhá najväčšia časť, 75 mld. EUR smerovala do sektoru dopravy, ktorý zahŕňa aj telekomunikácie. Prehľad o financovaní z EIB v rokoch 2010 – 2014 podľa jednotlivých sektorov ukazuje graf. č. 8.

Graf č. 8: *Financovanie podľa sektorov v krajinách EÚ v rokoch 2010 - 2014 v mil. EUR*

Zdroj: European Investment Bank: *Statistical report* 2014 [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2014en.pdf>>.

V rokoch 2013 až 2015 smerovalo na 10 najväčších projektov až takmer 11 mld. EUR. Vo väčšine prípadov išlo o úverovú linku poskytnutú sprostredkovateľskej finančnej inštitúcii na podporu malého a stredného podnikania. Poskytnutie úveru 10 najväčším projektom v rokoch 2013 – 2015 dokumentuje tabuľka č. 5.

Tabuľka č. 5: *Desať najväčších projektov financovaných EIB v rokoch 2013 – 2015 (v tis. EUR)*

Názov projektu	Región	Krajina	Sektor	Dátum podpisu	Dohodnutá suma
EC-EIB SME Initiative Spain	Európska únia	Španielsko	Úverová linka	26.1.2015	1 974 462 €
National Grid Networks	Európska únia	Veľká Británia	Energetika	5.11.2014	1 912 655 €
ICO Loan for SMEs and MIDCAPs II	Európska únia	Španielsko	Úverová linka	22.11.2013	1 000 000 €
ICO Loan for SMEs & MIDCAPs III	Európska únia	Španielsko	Úverová linka	8.5.2014	1 000 000 €
ICO Loan for SMEs and MIDCAPs IV	Európska únia	Španielsko	Úverová linka	27.11.2014	1 000 000 €
RFI Ammodernamento Rete	Európska únia	Taliansko	Doprava	30.1.2015	950 000 €
Lycees HQE ILE de France	Európska únia	Francúzsko	Vzdelávanie	19.12.2014	800 000 €
S7 EXPRESSWAY (Gdansk-Warsaw-Krakow)	Európska únia	Poľsko	Doprava	17.12.2013	788 000 €
BPI France Loan for SMEs and MIDCAPs	Európska únia	Francúzsko	Úverová linka	25.9.2013	750 000 €
Severn Trent Climate Action	Európska únia	Veľká Británia	Voda a kanalizácia	26.2.2015	725 927 €
Celková suma					10 901 044 €

Zdroj: vlastné spracovanie podľa štatistík EIB

3.6. Operačný plán EIB na roky 2014 – 2016

Operačný plán Skupiny EIB (Corporate Operational Plan) je hlavným plánovacím dokumentom banky, ktorý sa zostavuje na tri roky. V súčasnosti je v platnosti operačný plán na roky 2014 až 2016. Operačný plán vychádza z makroekonomických analýz, pomocou ktorých banka zostaví plán získania vlastných zdrojov, z ktorých následne bude financovať konkrétne projekty. V operačnom pláne 2014 – 2016 sa vychádzalo z faktu, že Európa sa len pomaly dostáva z krízy a ekonomické oživenie nie je dostatočné. Investície stále zostávajú pod úrovňou pred krízou. Najväčším problémom ostáva nezamestnanosť v celej EÚ, ktorá je o 10 mil. vyššia ako pred krízou. Celkovo je nezamestnaných 26 mil. ľudí, a nezamestnanosť je najhoršia za posledných 10 rokov. Na tieto problémy v ekonomike EIB, ako banka EÚ, zareagovala proticyklickou politikou. Jej plán úverovej angažovanosti je pre rok 2014 a 2015 na úrovni 67 mld. EUR +/-10% a na rok 2016 sa plán pohybuje medzi 50 – 64 mld. EUR. Banka popri poskytovaní tradičných produktov musí vynakladať značné úsilie na podporu nových iniciatív, ktoré umožňujú inovatívne riešenia štrukturálnych problémov v ekonomike a najmä zavádzanie cielenejších produktov podľa potrieb členských krajín EÚ. Prehľad o prevádzkovej činnosti EIB znázorňuje tabuľka č. 6.

Tabuľka č. 6: Prevádzková činnosť EIB v EÚ a mimo EÚ v rokoch 2012 - 2016

	2012 skutočnosť	2013 predpoklad	2014	2015	2016	2014 - 2016 priemer
Pôžičky v EÚ - strop	44,7	50,5	61,0	64,0	50,5-62,5	58,5-62,5
Podpísané v EÚ	44,7	62,0	60,0	60,0	44,0-57,0	54,7-59
Pôžičky mimo EÚ -strop	5,8	5,0	6,0	6,0	6,0-7,0	6,0-6,3
Podpísané mimo EÚ	6,7	6,6	7,0	7,0	6,0-7,0	6,7-7,0
Spolu pôžičky	50,5	55,5	67	70	56,5-67,5	64,5-68,8

Zdroj: European Investment Bank Group: *Operational Plan 2014 – 2016* [online]. 2014 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/strategies/cop_2014_en.pdf>.

Európska investičná banka je dôveryhodným subjektom na kapitálových trhoch, považuje sa za bonitného klienta a preto sa jej darí požíčať si za veľmi výhodných podmienok. Na rok 2014 si banka plánovala na kapitálových trhoch vypožičať až 70 mld. EUR, podobne ako v roku 2013.

V spolupráci s Európskou komisiou a ďalšími inštitúciami, EIB v operačnom pláne plánuje užšiu a intenzívnejšiu spoluprácu, najmä čo sa týka viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020. Prostredníctvom svojich poradenských a technických programov sa bude EIB snažiť prispievať k efektívnejšiemu a rýchlejšiemu využitiu fondov EÚ. V oblasti podpory krajín mimo EÚ bude chcieť banka udržiavať tesnejšiu spoluprácu s ostatnými medzinárodnými finančnými inštitúciami a vládami krajín mimo EÚ, aby vedela lepšie reagovať na potreby týchto krajín.

3.7. Európsky investičný fond

Európsky investičný fond bol vytvorený rozhodnutím rady guvernérov EIB z 25. mája 1994. Fond má právnu subjektivitu a finančnú autonómiu a jeho úlohou je prispieť k dosiahnutiu cieľov spoločenstva. Vzťah medzi EIF a EIB je stanový v štatúte fondu. Banka je oprávnená podieľať sa na riadení fondu a prispievať do jeho upísaného základného kapitálu. Podiel na kapitáli fondu je rozdelený medzi členov fondu nasledovne: EIB (60,5% základného imania), Európske spoločenstvo (30%) a európske finančné inštitúcie (9,5%). Základné imanie fondu tvorilo v čase jeho založenia 2 mld. ECU. Medzi jeho činnosti počas počiatočnej fázy existencie patrilo iba vydávanie záruk na úvery udelené EIB a ďalšími finančnými inštitúciami maximálne až do 50% nákladov na projekt. Bolo plánované, že po počiatočnej fáze bude EIF tiež schopný získať majetkové účasti. V roku 1996 bol fond oprávnený prideliť až 20% z vlastných zdrojov na investície do rizikového kapitálu na podporu malých a stredných podnikov. EIB vedela, že oblasť malých a stredných podnikov je kľúčovou oblasťou ekonomiky a preto sa snažila rozšíriť oblasť svojej podpory čo najviac do SME prostredníctvom rizikového kapitálu. Takáto podpora jej však nebola umožnená, kvôli štatútu EIB, ktorý zakazoval poskytovanie rizikového kapitálu. Preto sa snažila túto činnosť previesť na novovytvorený EIF. Zmena prišla po zasadnutí Európskej rady v Lisabone v roku 2000, na ktorom účastníci volali po vytvorení prostredia pre vznik a rozvoj inovatívnych podnikov, najmä malých a stredných podnikov. Po tomto zasadnutí sa Rada guvernérov EIB dohodla o vytvorení skupiny EIB, ktorá sa skladá z EIB a EIF, z ktorého bude financovať strednodobé a dlhodobé pôžičky špecializované na rizikový kapitál a poskytovať záruky malým a stredným podnikom.

V súčasnosti tvorí kapitál EIF 4,5 mld. EUR, ktorý je rozdelený na 4 500 kusov akcií v menovitej hodnote 1 mil. EUR. Fond riadia a spravujú tri orgány: valné zhromaždenie, správna rada a generálny riaditeľ. Valné zhromaždenie tvoria členovia fondu a koná sa najmenej raz ročne. Európske spoločenstvo zastupuje jeden z členov Európskej komisie, alebo riadne poverená osoba. Správna rada sa skladá zo siedmich členov, ktorých menuje valné zhromaždenie. Členovia správnej rady sa volia na obdobie dvoch rokov s možnosťou ich znovuzvolenia. V prípade že predložená výročná správa valnému zhromaždeniu nie je schválená, musí správna rada odstúpiť. Správna rada tiež musí: prijímať rozhodnutia o všetkých operáciách fondu, prijímať usmernenia a pokyny pre operácie a riadenie fondu, vypracovať návrhy na predloženie valnému zhromaždeniu, stanovovať kritéria návratnosti pre operácie fondu a dohliadať s generálnym riaditeľom na dodržiavanie stanov. Generálny riaditeľ koná nezávisle a slúži najlepším záujmom fondu. Pri výkone svojich povinností je zodpovedný správnej rade. Generálny riaditeľ je volený na päť rokov s možnosťou jeho znovuzvolenia. Na dodržiavanie pravidiel vo fonde dohliada výbor pre audit, ktorý sa skladá z troch členov menovaných každou skupinou akcionárov.⁴³

Európsky investičný fond môže vykonávať svoju činnosť na území členských krajín Európskej únie, v kandidátskych krajinách, potenciálnych kandidátskych krajinách a v krajinách Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO). Na návrh správnej rady, po odsúhlasení valným zhromaždením, môže fond vykonávať činnosť aj mimo uvedeného územia.

Fond musí v rámci svojej činnosti stanoviť výšku poplatkov a iných príjmov na základe výšky rizika vyplývajúceho z jeho činnosti, nákladov na prevádzku tak aby dokázal generovať primeraný výnos. Všetky tri najväčšie ratingové agentúry pravidelne každoročne udeľujú AAA – rating, najmä z dôvodu vysoko hodnotených akcionárov, dostatočnej likvidity, kapitalizácií a riadenia vysoko kvalifikovaným personálom.

V roku 2013 EIF podporil 140 000 malých a stredných podnikov v Európe prostredníctvom radu finančných nástrojov.

⁴³ Spracované podľa: European Investment Fund: *Statutes 2014* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eif.org/attachments/publications/about/EIF_Statutes_2014.pdf>.

3.7.1. Produkty EIF

Hlavným poslaním EIF je podporovať malé a stredné podniky prostredníctvom umožnenia ľahšieho prístupu k financiám. Poskytuje inovatívne finančné produkty svojim partnerom (finančným sprostredkovateľom) ako sú banky, leasingovky, inštitúcie mikrofinancovania, fondy súkromného a rizikového kapitálu. V mnohých produktoch sa fond vzájomne dopĺňa s EIB. Produkty fondu sa delia na tri skupiny:

- equity produkty,
- dlhové produkty,
- mikrofinancovanie,
- regionálny rozvoj.

Equity produkty zahŕňujú tieto produkty Technology transfer (prevod výskumu do produktov pre trh), European Angels Fund (EAF), Venture capital, Impact Accelerator Social (IAS), Lower mid-market, Mezzanine Facility for Growth, Private Equity and Venture Capital Funds Investments a Single EU Equity Financial Instrument.

Medzi dlhové produkty patria: The SME Initiative, Credit enhancement, Erasmus + Master Loan Guarantee Facility, Single EU Debt Financial Instrument.

Produkty mikrofinancovania tvorí len European Progress Microfinance Facility.

V rámci produktu regionálneho rozvoja EIF ponúka: Baltic Inovation Fund (BIF), Dutch Venture Initiative (DVI), European Recovery Programme (ERP), Greater Anatolia Guarantee Facility (GAGF), G-43 Anatolian Venture Capital Fund Project, LfA-EIF Facility, Mezzanine „Fund of Fund“ for Germany (MDD) a Technology Transfer Accelerator Turkey (TTA).

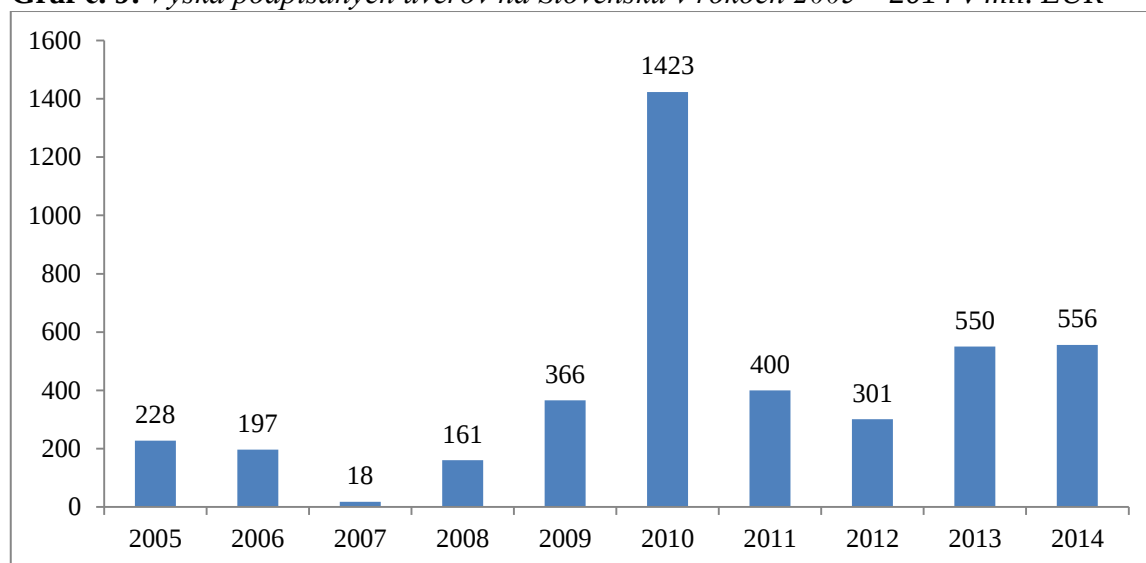
3.8. Slovensko v EIB

Slovenská republika od svojho vzniku v roku 1993 vstúpila do spolupráce s EIB v rámci partnerskej krajiny. Od začiatku čerpala prostriedky od EIB najmä na rozvoj dopravnej infraštruktúry.

V roku 2004 po vstupe do Európskej únie sa Slovensko stalo riadnym členom EIB. Jeho vklad do základného kapitálu banky bol v roku 2004 – 428 mil. EUR. Podiel Slovenska na celkovom kapitáli banky je 0,3%. V súčasnosti je väčšina regiónov Slovenska oprávnená čerpať pôžičky od EIB a tiež zo štrukturálneho a Kohézneho fondu EÚ.

„Na Slovensku, podobne ako v iných členských štátoch EÚ, podporuje EIB investičné projekty, ktoré majú znížiť rozdiely v oblasti regionálneho rozvoja, posilniť hospodársku konkurencieschopnosť a zlepšiť životnú úroveň občanov.“⁴⁴ Vývoj podpísaných úverov na Slovensku v rokoch 2005 – 2014 znázorňuje graf č. 9.

Graf č. 9: *Výška podpísaných úverov na Slovensku v rokoch 2005 – 2014 v mil. EUR*

Zdroj: spracované podľa ročných výkazov EIB

Slovensko za posledných 10 rokov čerpalo prostriedky z EIB vo výške 4,2 mld. EUR. Najviac prostriedkov čerpalo v roku 2010 a to až 1,42 mld. EUR, naopak najmenej v roku 2007, kedy Slovensko z úverov EIB čerpalo len 18 mil. EUR. V roku 2014 sa Slovensku podarilo získať prostriedky v hodnote 556 mil. EUR. Z celkových poskytnutých

⁴⁴ Spracované podľa: European Investment Bank: *EIB na Slovensku v roku 2013* [online]. 2014 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <http://www.eib.org/attachments/country/factsheet_slovakia_2013_sk.pdf>.

úverov bankou tvorí táto suma 0,7%. V roku 2014 bolo na Slovensku financovaných 11 projektov. Najviac prostriedkov smerovalo do úverových liniek bankám a finančným inštitúciám, ktoré tieto prostriedky ďalej požičiavajú najmä malým a stredne veľkým podnikom. Dve veľké projekty boli uskutočnené v sektore energetiky. Spoločnosť EP ENERGY, a.s., ktorá sa venuje ťažbe uhlia, teplárenstvu, obnoviteľným zdrojom energií a distribúcií energií, získala prostredníctvom pôžičky od EIB sumu 125 mil. EUR. Pridelené prostriedky slúžia na modernizáciu a rozšírenie elektrickej siete na Slovensku v rokoch 2014 – 2018. Na podporu zalesnenia, lepšiu ochranu lesov a na podporu modernizácie poľnohospodárskej infraštruktúry vo vidieckych oblastiach Slovenska poskytla EIB pôžičku vo výške 120 mil. EUR. Koordinátorom projektu je Ministerstvo poľnohospodárstva a rozvoja vidieka. Konečnými príjemcami sú verejné a súkromné subjekty, ktoré peňažné prostriedky získavajú prostredníctvom programu rozvoja vidieka. Tretiu najväčšiu čiastku 100 mil. EUR od EIB dostala pološtátna firma SPP – distribúcia, a.s., ktorá sa zaoberá distribúciou plynu. Prostriedky slúžia na modernizáciu plynárenskej distribučnej siete na obdobie štyroch rokov.

Prehľad o projektoch financovaných na Slovensku z prostriedkov EIB v roku 2014 dáva tabuľka č. 7.

Tabuľka č. 7: *Financované projekty cez úvery od EIB na Slovensku v roku 2014*

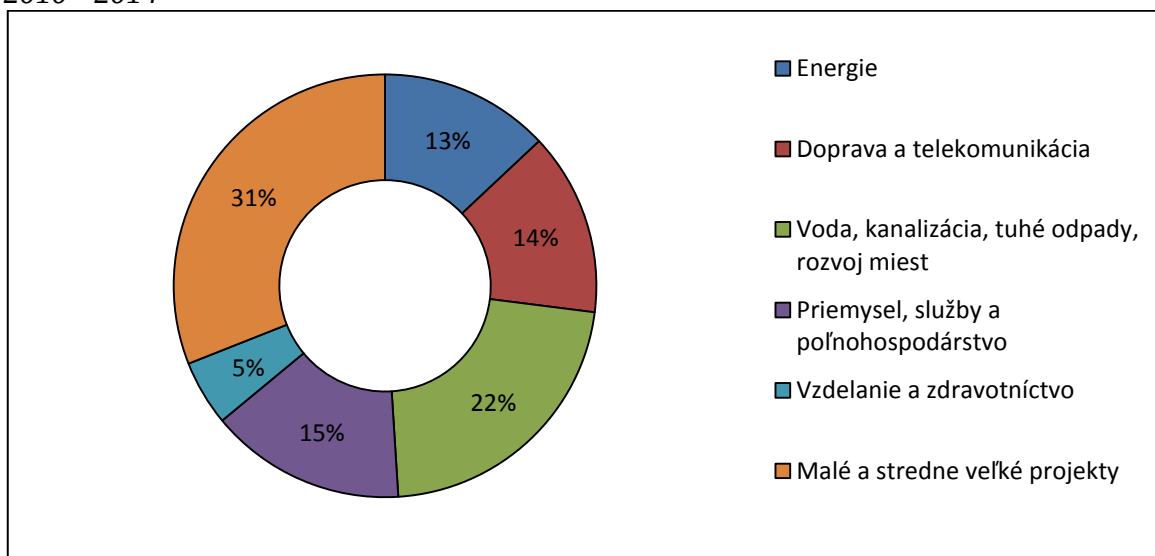
Názov projektu	Názov firmy	Sektor	Dohodnutá suma
EP Energy Distribution network SK	EP ENERGY, a.s.	Energetika	125 000 000 €
Slovakia forestry and enviroment	Slovenská republika	Poľnohospodárstvo, rybolov, lesníctvo	120 000 000 €
Gas Network Upgrage in Slovakia	SPP – distribúcia, a.s.	Energetika	100 000 000 €
Presov Regional Infrastructure II	Prešovský samosprávny kraj	Ochrana životného prostredia	25 000 000 €
TATRA Leasing Loan for MIDCAPs & SMEs	TATRA-Leasing, s.r.o.	Úverová linka	20 000 000 €
CSOBL SK SMEs and MIDCAPs	ČSOB Leasing, a.s.	Úverová linka	50 000 000 €
VUB Leasing Loan for SMEs and MIDCAPs	VÚB Leasing, a.s.	Úverová linka	50 000 000 €
TATRA Leasing Loan for SMEs & MIDCAPs II	TATRA-Leasing, s.r.o.	Úverová linka	40 000 000 €
SGEF CZ Loan for SMEs and MIDCAPs V	SG Equipment Finance Czech republic, s.r.o.	Úverová linka	15 000 000 €
Komerční Banka Loan for SMEs and MIDCAPs III	Komerční banka, a.s.	Úverová linka	8 000 000 €
KB Loan for SMEs & other priorities II	Komerční banka, a.s.	Úverová linka	2 500 000 €
Celková suma			555 500 000 €

Zdroj: European Investment Bank: *Statistical report* 2014 [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015].

Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2014en.pdf>>.

V rokoch 2010 až 2014 získalo Slovensko úvery od EIB vo výške 3,23 mil. EUR, z čoho najväčšia časť smerovala do oblasti malých a stredných podnikov, viac ako 1 mld. EUR (31%), ďalej do rekonštrukcie a modernizácie kanalizácie a rozvoja miest viac ako 710 mil. EUR (22%) a do priemyslu, služieb a poľnohospodárstva smerovalo viac ako 484,5 mil. EUR (15%). Prehľad o percentuálnom rozložení poskytnutých úverov od EIB podľa odvetví na Slovensku v rokoch 2010 – 2014 poskytuje graf. č. 10.

Graf č. 10: *Percentuálne rozloženie úverov od EIB podľa odvetví na Slovensku v rokoch 2010 - 2014*

Zdroj: European Investment Bank: *Statistical report* 2014 [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2014en.pdf>>.

Na Slovensku využívajú malé a stredné podniky najmä financovanie prostredníctvom zvýhodnených euroúverov s garanciou, ktoré poskytujú banky podnikateľom. Maximálna čiastka, ktorú môžu malé a stredné podniky žiadať cez JEREMIE úvery, je 500 tisíc EUR. Lídrom na Slovenskom trhu v poskytovaní úverov pre malé a stredné podniky je UniCredit Bank, ktorá ponúka zvýhodnené úvery a garancie v spolupráci s EIB a EIF.⁴⁵ Podmienky poskytnutia úverov zo zdrojov EIB prostredníctvom UniCredit Bank sú popísané v prílohe č. 1.

⁴⁵ KOLLÁROVÁ, Z. 2015. *Bankové produkty pre viac firiem a podnikateľov*. In TREND. [online]. 2015, roč. 25, č. 13 [citované 28. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2015/cislo-14/bankove-produkty-pre-viac-firiem-a-podnikatelov.html>> ISSN: 1335-0684.

ZÁVER

Európska investičná banka, ako inštitúcia Európskej únie, napomáha k plneniu jej cieľov. Úzko spolupracuje s Európskou komisiou na rôznych iniciatívach, programoch, poradenských činnostiach, ktoré majú za cieľ v prvom rade udržateľný hospodársky rast EÚ. Spolu s Európskym investičným fondom poskytuje finančné zdroje v najvyššej miere malým a stredným podnikom a stredne kapitalizovaným podnikom, ktoré tvoria najväčšiu časť podnikov v EÚ a zamestnávajú najviac ľudí.

Cieľom diplomovej práce bolo podať historický pohľad na ciele, úlohy a činnosti Európskej investičnej banky pri podpore ekonomického rozvoja štátov Európskej únie a ďalších štátov. Už od svojho vzniku je úlohou banky prispievať k vyváženému a vyrovnanému rozvoju vnútorného trhu v záujme Únie. Na splnenie svojej úlohy využíva banka prostriedky kapitálového trhu a vlastné prostriedky. EIB je najväčším dlžníkom na svete, ale zároveň je aj veľmi spoľahlivou a dôveryhodnou inštitúciou, ktorá si na kapitálovom trhu dokáže zabezpečiť finančné prostriedky za veľmi výhodných podmienok. Tieto prostriedky následne požičiava svojim klientom za výhodnejších podmienok, ako by si dokázali sami zaobstarať v komerčnej banke. Vlastníci banky sú všetky členské krajiny EÚ, ktorých celkový upísaný kapitál činí 243 mld. EUR, z toho splatený kapitál je 21,7 mld. EUR. Organizačná štruktúra banky sa skladá z prezidenta banky, rady guvernérov, správnej rady, predstavenstva a z výboru pre audit.

Hlavná činnosť banky predstavuje požičiavanie, spolufinancovanie a poradenstvo. V oblasti požičiavania môžu klienti využiť projektové financovanie, sprostredkovateľské úvery, pôžičky poskytnuté na rizikový kapitál. Mikropodniky a malé a stredné podniky môžu využiť produkt mikrofinancovania. Na produktoch spolufinancovania sa EIB spolupodieľa na financovaní projektov najmä s Európskou komisiou. EIB disponuje so širokou škálou vyškolených zamestnancov, ktorí sú schopní poskytnúť poradenstvo v každej oblasti, ktorej sa EIB venuje. Poradenstvo využívajú hlavne malé podniky, ktoré ani netušia ako sa k prostriedkom z EIB alebo EÚ dostať. Táto činnosť pomáha k zlepšeniu úverovej angažovanosti banky a tým aj k rastu ekonomiky a k zlepšeniu životného prostredia krajín EÚ a ďalších štátov.

Smerodajným dokumentom je pre EIB Operačný plán, ktorý sa zostavuje na obdobie troch rokov. V súčasnosti je v platnosti Operačný program na roky 2014 – 2016. Plánované poskytnuté úvery sú v najbližších rokoch na úrovni 67 mld. EUR.

Európska investičná banka spolu s Európskym investičným fondom tvorí Skupinu EIB. Skupina EIB spolupracuje najmä na poskytovaní prostriedkov malým a stredným podnikom a v oblasti rizikového kapitálu. EIF v roku 2013 podporil v Európe 140 000 malých a stredných podnikov.

Európska investičná banka poskytuje finančné prostriedky aj na Slovensku. Jej ročný program financovania na Slovensku osciluje okolo 500 mil. EUR ročne, v roku 2014 to bolo 556 mil. EUR.

POUŽITÁ LITERATÚRA

KNIŽNÁ LITERATÚRA

1. BRACJUN, A. *Hospodárska politika Európskej únie*. Bratislava: Sprint dva, 2008. 219 s. ISBN 978-80-969927-8-2.
2. DURČÁKOVÁ, J. - MANDEL, M. *Mezinárodní finance*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2010. 494 s. ISBN 978-80-7261-221-5.
3. FIALA, P. - PITROVÁ, M. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN 80-7325-015-2.
4. JANKOVSKÁ, A. – KOTLEBOVÁ, J. – ŠTURC, B. *Medzinárodné financie*. Bratislava: IURA EDITION, 2003. 529 s. ISBN 80-89047-56-4.
5. JENÍČEK, V. *Vyvážený rozvoj: na globální a regionální úrovni*. Praha: C. K. Beck, 2010. 132 s. ISBN 978-80-7400-195-6.
6. KOTLEBOVÁ, J. – CHOVANCOVÁ, B. *Medzinárodné finančné centrá*. Bratislava: IURA EDITION, 2010. 484 s. ISBN 978-80-8078-299-3.
7. LESAY Ivan (dizert.). *European investment bank and its development discourse in the context of development economics theories*: dizertačná práca. Ekonomická teória. Škol. Peter Staněk. Bratislava 2010. 153 s.
8. LIŠKA, V. - STAVÁREK, D. *Světové a regionální finanční instituce*. Praha: PROFESSIONAL PUBLISHING, 2003. 156 s. ISBN 80-86419-40-1.
9. MARKOVÁ, J. *Mezinárodní měnová spolupráce*. Praha: VŠE v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 2006. 269 s. ISBN 80-245-1053-7.
10. MEDVEĎ, J. et al. *Banky*. Bratislava: Sprint 2, 2012. 576 s. ISBN 978-80-89393-73-2.
11. MIHÓK, P. *Európska investičná banka*. Poniky: Priatelia Zeme-CEPA 2005. 32 s. ISBN 80-968918-7-1.

12. REVENDA, Z. a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. Praha: Management Press, 2005. 627s. ISBN 80-7261-132-1.

ČASOPISY

1. BRZICA Daneš. *Európska investičná banka a jej úloha pri infraštruktúrnej obnove Európy*. In *Medzinárodné otázky = International issues : časopis pre medzinárodné vzťahy medzinárodné právo diplomaciu hospodárstvo a kultúru = Journal for international relations international law diplomacy economics and culture*. - Bratislava : Slovenský inštitút medzinárodných štúdií 2001. ISSN 1210-1583 2001 roč. 10 č. 3 s. 18-38.
2. BUTAŠ Dušan. *EIB - Európska investičná banka*. In *BIATEC : odborný bankový časopis*. - Bratislava : Národná banka Slovenska 1999. ISSN 1335-0900 November 1999 roč. 7 č. 11 s. 15-19.
3. KOLLÁROVÁ, Z. 2015. *Bankové produkty pre viac firiem a podnikateľov*. In *TREND*. [online]. 2015, roč. 25, č. 13 [citované 28. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.etrend.sk/trend-archiv/rok-2015/cislo-14/bankove-produkty-pre-viac-firiem-a-podnikatelov.html>> ISSN: 1335-0684.
4. KORIBSKÝ, J. *EIB banka Európskej únie: Príloha*. In *Hospodárske noviny: denník o ekonomike a politike*. Bratislava: Ecopress, 1997. ISSN 1335-4701, 28. októbra 1997, roč. 5, č. 206, s. 6.
5. PREISINGEROVÁ V. *Zdroje na kvalitné projekty : Európska investičná banka uvoľní pre Slovensko 28 mil. ECU*. In *Trend* 1993 roč. 3 č. 50 s. 13.
6. SCHÖNWIESNER Roman. *Európska investičná banka sa bojí nezáujmu o pôžičky*. In *Trend : týždenník o hospodárstve a podnikaní*. - Bratislava : TREND Holding 2004. ISSN 1335-0684 4. marca 2004.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. Treaty Establishing the European Community as Amended by Subsequent Treaties [online]. [citované 24. 2. 2015].
Dostupné na internete <<http://www.hri.org/docs/Rome57/Rome57.txt>>.
2. EUR-Lex: *Dokument 12008* [online]. [citované 1.3.2015]. Dostupné na internete: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1424721038317&uri=CELEX:12008E>>.
3. European Investment Bank: Chronology of the EIB: 1958 – 1967 [online]. 2015 [citované 26.2.2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/about/key_figures/timeline/58-67/index.htm?lang=en>.
4. European Investment Bank: *The bank of the European Union, The EIB 1958 – 2008* [online]. 2008 [citované 5. 2. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/general/the_eib_1958_2008_en.pdf>.
5. European Investment Bank: *Priorities* [online]. 2015 [citované: 30. 3. 2015].
Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/projects/priorities/index.htm>>.
6. European Investment Bank: *EIB investor presentation* [online]. 2014 [citované 30. 3. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/attachments/fi/eib-investor-presentation.pdf>>.
7. European Investment Bank: *Debt product* [online]. 2015 [citované 30. 3. 2015].
Dostupné na internete <http://www.eib.org/investor_relations/products/index.htm>.
8. European Investment Bank : *Supporting access to finance for SMEs and midcaps* [online]. 2014 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/thematic/supporting_smes_and_midcaps_en.pdf>.
9. European Investment Bank: *Supporting regional development* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/projects/priorities/cohesion_and_convergence/index.htm>.
10. European Investment Bank: *Credit Rating* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015].
Dostupné na internete:
<http://www.eib.europa.eu/investor_relations/rating/index.htm>.
11. European Investment Bank: *The Governance of the European Investment Bank* [online]. 2012 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/general/governance_of_the_eib_en.pdf>.

12. European Investment Bank: *Intermediated Loans* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<<http://www.eib.org/products/lending/intermediated/index.htm>>.
13. European Investment Bank: *Financial Instruments* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<<http://www.eib.org/products/lending/microfinance/instruments/index.htm>>.
14. European Investment Bank: *Statistical report 2014* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<<http://www.eib.org/attachments/general/reports/st2014en.pdf>>.
15. European Investment Bank: *The loan guarantee instrument for Trans-European transport network projects* [online]. [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/press/2008-005-fact_sheet_en.pdf>.
16. European Investment Fund: *JEREMIE* [online]. 2012 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eif.org/news_centre/publications/Jeremie_leaflet_files/jeremie_leaflet_sk.pdf>.
17. European Investment Bank: *Public Private Partnership* [online]. 2011 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/thematic/epec_flyer_en.pdf>.
18. European Investment Bank: *ELENA – European Local Energy Assistance* [online]. 2012 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/thematic/elena_en.pdf>.
19. European Investment Bank: *Project Cycle* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete: <<http://www.eib.org/projects/cycle/index.htm>>.
20. European Investment Bank Group: *Operational Plan 2014 – 2016* [online]. 2014 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/strategies/cop_2014_en.pdf>.
21. European Investment Fund: *Statutes 2014* [online]. 2015 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eif.org/attachments/publications/about/EIF_Statutes_2014.pdf>.
22. European Investment Bank: *EIB na Slovensku v roku 2013* [online]. 2014 [citované 1. 4. 2015]. Dostupné na internete:
<http://www.eib.org/attachments/country/factsheet_slovakia_2013_sk.pdf>.

23. SPIŠÁKOVÁ Emília. Využívanie úverov od Európskej investičnej *banky* na financovanie inovačných aktivít vo vybraných krajinách. In Zborník vedeckých prác Katedry ekonómie a ekonomiky ANNO 2011 [elektronický zdroj]. - Prešov : Prešovská univerzita v Prešove 2011. ISBN 978-80-555-0415-5 s. 213-219. Názov z titulnej obrazovky. Dostupné na internete: <http://www.pulib.sk/elpub2/FM/Kotulic14/pdf_doc/19.pdf>.

PRÍLOHY

Príloha č. 1: Prehľad podmienok úveru poskytnutého zo zdrojov EIB prostredníctvom UniCredit Bank

Oprávnená osoba:

1/ SME klient

- Celkové aktíva menej ako 43 mil. EUR
- Tržby nižšie ako 50 mil. EUR
- Nezávislá spoločnosť
- Počet zamestnancov menej ako 250 (pred začiatkom realizácie projektu).

2/ Mid Cap klient

- Nezávislá spoločnosť s počtom zamestnancov najmenej 250 ale maximálne 3000 na konsolidovanej báze.

Za nezávislú spoločnosť sa považuje spoločnosť, v ktorej:

- Menej ako 25% jej základného imania (ZI) vlastní iná spoločnosť, alebo
- 25% alebo viac ZI vlastní iná spoločnosť, ale počet zamestnancov na konsolidovanej báze je:
 1. v prípade SME klientov menší ako 250
 2. v prípade Mid Cap klientov najviac 3 000
- 25% alebo viac ZI vlastní mesto alebo obec, ktorá je v danej lokalite a hospodári s ročným rozpočtom nižším ako 10 mil. EUR a má menej ako 5 mil. obyvateľov
- Menej ako 50% ZI vlastní spoločnosť realizujúca venture capital funds alebo „business angels“ za predpokladu, že jej investícia je menej ako 1,25 mil. EUR, alebo univerzita, neziskové výskumné centrum, penzijný fond.

Oprávnené náklady:

- DPH je oprávneným nákladom iba v prípade, že oprávnená osoba nie je platcom DPH a DPH sa mu nevracia
- Nákup, rekonštrukcia a rozširovanie hmotných aktív iných ako pozemky, s výnimkou ak je pozemok technicky podstatne spojený s projektom
- Náklady na nehmotné aktíva počas konštrukčnej fázy hmotných aktív (max. 3 roky od podpisu úverovej zmluvy)
- Kúpa podniku v prípade generačnej výmeny alebo presun pracovníkov s podmienkou, že bude zachovaná kontinuita doterajšej výroby a kupovaná spoločnosť aj kupujúci spĺňajú kritéria oprávnenej osoby a kúpna cena neprekročí 1 mil. EUR
- Financovanie pracovného kapitálu (úver musí byť so splatnosťou najmenej 2 roky)

Všeobecné kritéria:

- Predmet podnikania oprávnenej osoby sa nenachádza na zozname vylúčených odvetví
- Oprávnená osoba nie je v právnom spore s EÚ
- Súlad projektu s právnymi predpismi o životnom prostredí
- Sídlo oprávnenej osoby je v Slovenskej republike
- Oprávnená osoba musí vlastniť aktíva projektu, ktoré sú financované z EIB

Celkové náklady projektu: maximálne 25 mil. EUR

Maximálna alokácia EIB zdrojov: do 100% oprávnených nákladov, ale maximálne 12,5 mil. EUR

Výška EIB a iných zdrojov z EÚ: maximálne 100% nákladov projektu

Obdobie implementácie projektu: maximálne 3 roky

Benefit pre klienta: najmenej 0,25% p.a. (lacnejší úver v porovnaní s takým, na ktorý neboli alokované EIB zdroje).